

รายงานการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
THE COMPETENCY DEVELOPMENT OF ONLINE TEACHER
IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY UNDER MEASURES
TO PREVENT THE SPREAD OF THE CORONAVIRUS 2019

ธนะชัย สามล

พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

ณัฐพล บุตตีวรรณ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
THE COMPETENCY DEVELOPMENT OF ONLINE TEACHER
IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY UNDER MEASURES
TO PREVENT THE SPREAD OF THE CORONAVIRUS 2019

ธนะชัย สามล

พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ

กัญจिरา วิจิตรวัชรารักษ์

ณัฐพล บุตตีวรรณ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน และ 2. เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 120 รูป/คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นดำเนินการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย โดยใช้วิธี Priority Needs Index Modified : $PNI_{Modified}$ กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพคือนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 8 รูป/คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ

จากการวิจัยพบว่า 1. ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในทุกด้านมีความแตกต่างกันนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะด้านด้านศาสตร์การสอน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI = 0.42$) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($PNI = 0.36$) และสมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ($PNI = 0.34$) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน ($PNI = 0.32$) และสมรรถนะ ด้านการประเมินผล ($PNI = 0.32$) มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดในอัตราส่วนที่เท่ากัน 2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและควรจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความเป็นเลิศ ตลอดจนจัดตั้งศูนย์การศึกษาออนไลน์ เพื่อสนับสนุนระบบการบริหารและจัดการระบบการสอนออนไลน์ให้แก่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

คำสำคัญ: 1. สมรรถนะ 2. อาจารย์ผู้สอนออนไลน์ 3. เชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ABSTRACT

This Mixed-Method Research aimed to study 1. need assessment of online teacher competency and 2. approach competency development of Online Teacher in Mahamakut Buddhist University under measures to prevent the spread of The Coronavirus 2019. The populations of quantitative research used in the study were 120 people percent of Faculty of Social Sciences's student by stratified sampling. Tools used questionnaire in the study. Frequency, percentage, mean, standard deviation, $PNI_{Modified}$ were statistics applied for the study. The populations of qualitative research used in the study were 8 people by purposive sampling. Tools used Interview in the study

The results indicated that; 1. the average scores of actual and desirable competency of online teacher found with statistically significantly different at the .05 level When considering each aspect, the need assessment of online teacher competency were respectively sorted descending order of the needs as follows. 1.1 Pedagogical Knowledge were rated at high level. ($PNI = 0.42$) 1.2 Organizing Learning Activities ($PNI = 0.36$) 1.3 Information and Communication Knowledge and Skills ($PNI = 0.34$) And 1.4 Learner Support and Guidance ($PNI = 0.32$) 1.5 Assessment and Evaluation ($PNI = 0.32$) was ranked at the last. 2. Approach competency development of Online Teacher, Executive to pay more attention to policy formulation and planning for development of online teaching and learning for the excellence. As well as, Establish center of education online for support to management systems and online teaching for teacher and students

Keywords: 1. Competency 2. Online Teacher 3. The Coronavirus 2019

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” ได้รับทุนจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อให้ดำเนินงานวิจัยตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยว่าด้วยความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา ผลแห่งการศึกษาครั้งนี้ลุล่วงแล้วเสร็จด้วยดี เพราะความร่วมมือจากนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

สาระวิชาการหรือประโยชน์ที่จะพึงมีจากการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นกุศลกิจแก่ผู้มีอุปการคุณทุกท่าน และหากมีความบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ยินดีน้อมรับเพื่อปรับปรุงโดยประการทั้งปวง

ธนะชัย สามล

หัวหน้าโครงการวิจัย

4 ธันวาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	7
2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับสมรรถนะ	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับอาจารย์	21
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง (e-learning)	26
2.5 สมรรถนะผู้สอนออนไลน์	34
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
2.7 สรุปกรอบแนวความคิด	47

3	วิธีการดำเนินงานวิจัย	
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2	เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.3	การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.5	การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
4.2	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019	57
4.3	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	70
4.4	การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	78
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการวิจัย	83
5.2	การอภิปรายผล	87
5.3	ข้อเสนอแนะ	90
	บรรณานุกรม	91
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	97
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	99
	ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	105

ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	108
ภาคผนวก จ เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในคน	112
ประวัตินักวิจัย	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 55
4.2	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน 57
4.3	ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน 59
4.4	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ 60
4.5	ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ 61
4.6	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา 63
4.7	ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา 64
4.8	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล 65
4.9	ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล 66
4.10	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 67
4.11	ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 68
4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 70
4.13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 71

ตารางที่	หน้า
วิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านศาสตร์การสอน	
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	72
4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา	73
4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการประเมินผล	74
4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	75
4.18 ผลความแตกต่างของระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	77

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะและผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ	13
2.2	องค์ประกอบของการเรียนแบบอีเลิร์นนิ่ง	34
2.3	กรอบแนวความคิด	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2436 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งวิทยาลัยขึ้นในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร พระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีพระราชประสงค์เพื่อเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณร ปัจจุบันได้เปิดทำการเรียนการสอน 4 คณะ คือ คณะศาสนาและปรัชญา คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา "Academic Excellence based on Buddhism" เป็นหลักปรัชญาที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ยึดเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอน มีพันธกิจ 4 พันธกิจ ประกอบด้วย 1. ผลិតบัณฑิตทางด้านวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา 2. ให้บริการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาแก่สังคม ชุมชน และท้องถิ่น 3. วิจัยและพัฒนางานวิชาการเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนา 4. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ขยายวงกว้างขึ้นทั่วโลก และมีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบทางการศึกษาด้วย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงได้ออกประกาศเรื่อง มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19 (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ระบุให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ และสถาบันอุดมศึกษาหลักเล็งกิจกรรมการเรียนการสอน การประชุม การสัมมนาใด ๆ รวมทั้งให้ใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์และการประชุมออนไลน์แทน ส่งผลให้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ออกประกาศเรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 โดยระบุให้ ผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษาทุกคน มีหน้าที่ร่วมกันในการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ด้วยจิตสำนึกต่อส่วนรวม หากมีบุคลากรหรือนักศึกษากลุ่มเสี่ยงเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ให้อาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาที่ดูแลรับผิดชอบ พิจารณายกเลิก หยุด หรือเลื่อนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม และจัดการเรียนการสอนขดเขยให้ครบตามชั่วโมงการเรียนการสอน ต่อมาเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังทวีความรุนแรง

ขึ้นเรื่อย ๆ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ออกประกาศเรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2563 ระบุให้งดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง และวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ยกเว้นในรูปแบบออนไลน์ และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ 8) ลงวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2563 ได้กำหนดมาตรการทางวิชาการ สำหรับการจัดการเรียนการสอนและการบริการทางวิชาการแก่นักศึกษา ให้ดำเนินการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น จากประกาศดังกล่าวส่งผลให้การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบอย่างมากทั้งกับผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ต้องเผชิญกับความท้าทายในรูปแบบใหม่ จากการเป็นผู้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมเป็นแบบรูปแบบออนไลน์

ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษา หรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น โดยประเด็นสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจเป็นเบื้องต้น ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา ธรรมชาติของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเข้าไปสู่การจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สำคัญประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียน บริบทในการเรียนรู้ และที่สำคัญคือลักษณะและวิธีการของอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพ คุณลักษณะประสบการณ์ และคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน รูปแบบและวิธีการสอน และวิธีการบริหารจัดการรายวิชา (เรณูมาศ มาอุ่น, 2559 : 169) ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องที่จะต้องพัฒนา ลักษณะและวิธีการของอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน นอกจากต้องเป็นผู้มีความรู้เชิงเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างเป็นเยี่ยมแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งต้องมีทักษะการสอนที่เป็นเยี่ยม รวมทั้งต้องพร้อมเผชิญกับความท้าทายในรูปแบบใหม่โดยการเป็นผู้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์อีกด้วย

การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก เนื่องจากสมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ซึ่งสมรรถนะที่ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลต่อความมีประสิทธิภาพ ของเกณฑ์ที่ใช้และ/หรือการปฏิบัติงานที่ได้ผลการทำงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม (Spencer & Spencer, 1993: 9-12) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะด้านการเรียนการสอนออนไลน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนใด ๆ อาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (Content Knowledge) ของผู้สอนเป็นหลักสำคัญแล้ว การเรียนการสอนออนไลน์ ผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร (Technological Knowledge) ร่วมด้วย สมรรถนะของผู้สอนออนไลน์จึงมีการขยายความรู้ความสามารถและทักษะออกไปมากขึ้น ซึ่งมีความท้าทายตั้งแต่การออกแบบการสอนและการจัดการหลังสอน (ปราวินยา สุวรรณณัฐโชติ, 2561: 246) นอกจากนี้ผู้สอนออนไลน์มีบทบาทและทำหน้าที่ในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะด้านทักษะการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียน รวมทั้งการอบรมเตรียมความพร้อมของผู้สอนออนไลน์เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือการให้ผู้สอนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เสริม เป็นผู้เรียนออนไลน์เพื่อให้มีสมรรถนะที่จำเป็นอีกทั้งยังเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนออนไลน์ได้ (Bawane & Spector, 2009: 383)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อมุ่งศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริงและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จนนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้สูงขึ้น และขยายผลไปสู่วิทยาเขต/วิทยาลัยกำกับของมหาวิทยาลัย ตลอดจนนำไปปรับใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1. สมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับใด

2. การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.4 นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความหมายของคำสำคัญที่ใช้ในการวิจัยไว้ ดังนี้

สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม (ส่วนกลาง)

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมสงเคราะห์ ศาสตร์ และสาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การสอนออนไลน์ หมายถึง การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการสื่อสารการเรียนการสอน โดยมีการกำหนดกิจกรรมการเรียนและการสอน ที่ออกแบบด้วยวิธีสอนหลากหลาย มีการนำเสนอเนื้อหา สื่อแบบดิจิทัล การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ และการวัดประเมินผลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ใช้การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตลักษณะออนไลน์ทั้งแบบผ่านสาย (Local Area Network) และไร้สาย (Wireless) เป็นการเรียนการสอนทั้งระบบ (Comprehensive replacement) ผู้เรียนเรียนจากผู้สอนออนไลน์โดยตรง และเป็นการเรียนการสอนแบบประสานเวลา (Synchronous Learning Methods)

สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา ที่ดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ศาสตร์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน การประเมินผล และความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สมรรถนะที่เป็นจริง หมายถึง สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ที่เป็นจริง 5 ด้าน ได้แก่ ศาสตร์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน การประเมินผล และความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สมรรถนะที่พึงประสงค์ หมายถึง สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ ศาสตร์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน การประเมินผล และความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามสมรรถนะ 5 ด้านได้แก่ ศาสตร์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน การประเมินผล และความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานี้คือ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนตุลาคม 2565

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ผลผลิต (Output)

ทราบสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.6.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

ได้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.6.3 ผลกระทบ (Impact)

ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหารเพื่อนำไปพัฒนานโยบายการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้สูงขึ้น

และขยายผลไปสู่วิทยาเขต/วิทยาลัยกำกับของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตลอดจนนำไปปรับใช้ในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ
2. เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยจึงได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับสมรรถนะ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับอาจารย์
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง (e - Learning)
- 2.5 สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะสังคมศาสตร์ เป็นคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะดังนี้

2.1.1 ชื่อ

ภาษาไทย : คณะสังคมศาสตร์

ภาษาอังกฤษ : FACULTY OF SOCIAL SCIENCE (SO)

2.1.2 สถานที่ตั้ง

เลขที่ 248 อาคารสมเด็จพระวันรัต (B 7.4) ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทรศัพท์ 02 – 444 - 6000 ต่อ 1147 – 1148

2.1.3 ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และพันธกิจ

2.1.3.1 ปรัชญา (Philosophy)

ความรู้คู่คุณธรรมนำพัฒนาสังคม

2.1.3.2 ปณิธาน (Aspiration)

สร้างบัณฑิตให้รู้คิด รู้ทำ สร้างสรรค์สังคม

2.1.3.3 วิสัยทัศน์ (Vision Statements)

มุ่งสร้างองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ เพื่อพัฒนาสังคมตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2.1.3.4 พันธกิจ (Mission Statements)

1. ผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางด้านสังคมศาสตร์ให้สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยทางสังคม
3. ส่งเสริมการบริการวิชาการแก่สังคม
4. มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

2.1.4 เอกลักษณ์มหาวิทยาลัย อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยและอัตลักษณ์บัณฑิต

2.1.4.1 เอกลักษณ์

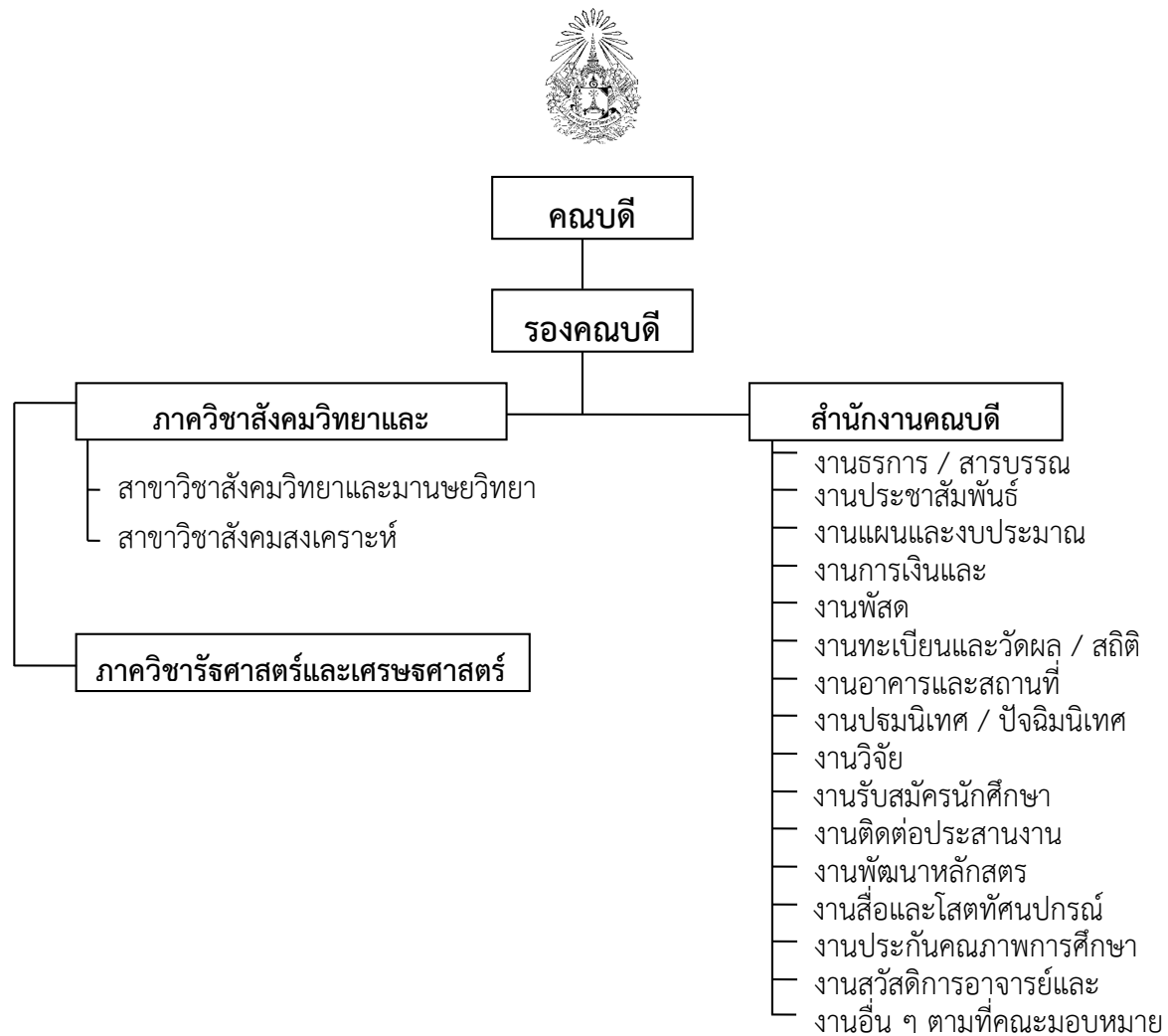
บริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ การชี้นำป้องกัน หรือแก้ปัญหาของสังคม 2 เรื่อง

1. ภายในมหาวิทยาลัย จิตสาธารณะ หรือ จิตสำนึกทางสังคม
2. ภายนอกมหาวิทยาลัย การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแนวพระราชดำรัสต่าง ๆ ไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคม

2.1.4.2 อัตลักษณ์

บัณฑิตมีความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

2.1.5 โครงสร้างองค์กร และโครงสร้างการบริหาร

2.1.6 รายชื่อผู้บริหาร และกรรมการบริหาร

1. คณบดีคณะสังคมศาสตร์ (พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)	ประธานกรรมการ
2. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์	รองประธานกรรมการ
3. หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
(ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์)	กรรมการ
4. หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
(รศ.ประจวบ ประเสริฐสังข์)	กรรมการ
5. คณาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
(พระเทพศากยวงศ์บัณฑิต,ดร.)	กรรมการ
6. คณาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์กรรมการ
(พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ)	กรรมการ
7. คณาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
(พระมหาสุรไกร ชินพุทธสิริ)	กรรมการ
8. คณาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์กรรมการ
(นายปริญญา ตรีธัญญา)	กรรมการ
9. ผู้ทรงคุณวุฒิ (ผศ.กิตติ อมตชีวิน)	กรรมการ
10. ผู้ทรงคุณวุฒิ (รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ)	กรรมการ
11. ผู้ทรงคุณวุฒิ (รศ.ดร. เกศินี ประทุมสุวรรณ)	กรรมการ
12. เลขาธิการคณะสังคมศาสตร์	กรรมการ

2.1.7 หลักสูตรและจำนวนนักศึกษา

ปัจจุบันคณะสังคมศาสตร์ ได้เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 2 ภาควิชา 3 หลักสูตร ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563 ประกอบด้วย

2.1.7.1 ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

- หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

2.1.7.2 ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

- หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

จำนวนนักศึกษารับปีการศึกษา 2560 - 2563 มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 120 รูป/คน ดังนี้

สาขาวิชา	ปีการศึกษา 2560	ปีการศึกษา 2561	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	18	13	7	15
ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์	15	17	18	17
รวมนักศึกษาทั้งสิ้น	33	30	25	32

2.1.8 อาจารย์และบุคลากร

ในปีการศึกษา 2563 คณะสังคมศาสตร์ มีจำนวนบุคลากร รวม 19 รูป/คน จำแนกเป็น สายวิชาการ (อาจารย์) 15 รูป/คน และสายสนับสนุน 4 คน ดังรายละเอียดในตาราง

บุคลากร		สายวิชาการ	สายสนับสนุน	รวมบุคลากร (รูป/คน)
บุคลากรประจำ	รูป/คน	15	4	19
	ร้อยละ	79	21	100

2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการทำงาน (Competency) เกิดขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 1970 ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยว่าทำไมบุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลงานที่แตกต่างกัน McClelland (1973: 1-14) จึงทำการศึกษาว่าบุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการทำงานที่แตกต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาทำให้สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ และในปี ค.ศ. 1973 ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง "Testing for Competence rather than Intelligence" ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดของแนวคิดเรื่องสมรรถนะที่สามารถอธิบายบุคลิกลักษณะของคนว่าเปรียบเสมือนกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) (อิทธิพงศ์ ฤทธิชัย, 2550: 10 กุมภาพันธ์ 2564)

คุณลักษณะของบุคคลนั้นเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยมีส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยลอยอยู่เหนือน้ำซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย ได้แก่ ความรู้สาขาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา (Knowledge) และส่วนของทักษะ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ (Skill) สำหรับส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่จมอยู่ใต้น้ำซึ่งเป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่านั้น เป็นส่วนที่ไม่อาจสังเกตได้ชัดเจนและวัดได้ยากกว่า และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self Image) คุณลักษณะส่วน

บุคคล (Trait) และแรงจูงใจ (Motive) ส่วนที่อยู่เหนือน้ำเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับเขาวนปัญญาของบุคคล ซึ่งการที่บุคคลมีความฉลาดสามารถเรียนรู้องค์ความรู้ต่าง ๆ และทักษะได้นั้น ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้มีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น จึงจำเป็นต้องมีแรงผลักดันเบื้องลึก คุณลักษณะส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมอย่างเหมาะสมด้วย จึงจะทำให้บุคคลกลายเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่นได้

2.2.1 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ หรือ ชีตความสามารถ มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Competency” หรือ “Competence” ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

อจริยา วัชรวิวัฒน์ (2544: 12) กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึง ความสามารถที่ประกอบด้วย ความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติที่บุคคลพึงมีในการที่จะปฏิบัติ หรือจัดทำสิ่งหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด และสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ในรูปของพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติ และการกระทำที่ดี

ปัทมา เพชรไพรินทร์ (2547: 47) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะและทัศนคติของบุคคลที่มีผลทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของงาน

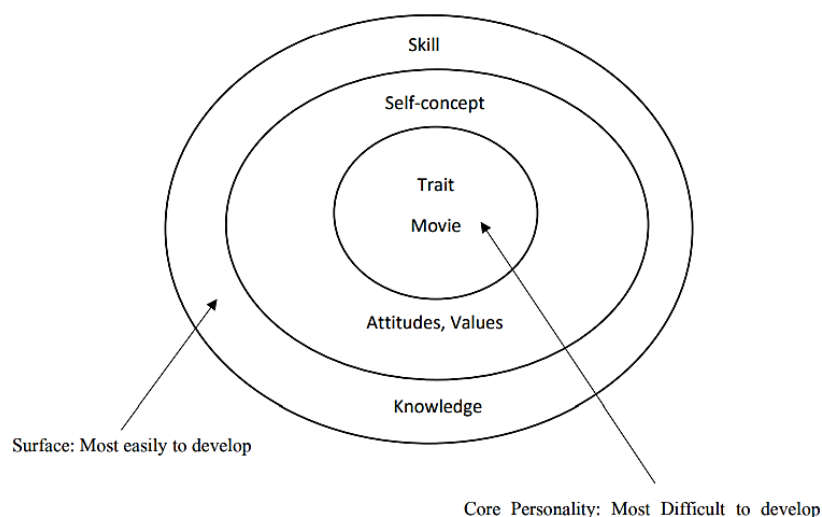
อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548: 13) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของคนซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ ตลอดจนคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ในพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

อดุลย์ สนั่นเอื้อเม้งไธสง (2553: 17) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ทักษะและเจตคติที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างเหมาะสม และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้นำวิธีการและความรู้ไปประยุกต์ใช้กับบริบทหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2544: 20 กุมภาพันธ์ 2564) สมรรถนะ คือ สิ่งซึ่งแสดงคุณลักษณะ และคุณสมบัติของบุคคลรวมถึงความรู้ทักษะและพฤติกรรมที่แสดงออกมาซึ่งทำให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

Spencer and Spencer (1993 : 9) ที่ให้ความหมายของสมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลต่อความมีประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้และ/หรือการปฏิบัติงานที่ได้ผลการทำงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ Spencer and Spencer (1993 :11) ได้ขยายความหมายของสมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของแต่ละบุคคล (Underlying Characteristic) ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลจากความมีประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้ (Criterion Reference) และ/หรือ

การปฏิบัติงานที่ได้ผลงานสูงกว่ามาตรฐาน (Superior Performance) สามารถอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมได้ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะและผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

ที่มา: Spencer and Spencer (1993: 11)

1. แรงจูงใจ (Motive) เป็นสิ่งที่บุคคลคิดหรือต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนในการกำหนดทิศทางหรือการเลือกของบุคคลเพื่อแสดงออกถึงพฤติกรรมหรือการตอบสนองต่อเป้าหมายหรือการถอยออกไปจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) เป็นคุณลักษณะทางกายภาพของบุคคลและรวมถึงการตอบสนองของบุคคลต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ที่เผชิญ

3. แนวคิดของตนเอง (Self Concept เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) และภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self Image) ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมและทำให้สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในช่วงระยะสั้น ๆ ได้

4. ความรู้ (Knowledge) เป็นขอบเขตของข้อมูลหรือเนื้อหาเฉพาะด้านที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งครอบครองอยู่

5. ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งที่เกี่ยวข้องกับด้านกายภาพ การใช้ความคิด และจิตใจของบุคคลในระดับที่สามารถคิด วิเคราะห์ ใช้ความรู้กำหนดเหตุผลหรือการวางแผนในการจัดการ และในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความซับซ้อนของข้อมูลได้

คุณลักษณะของสมรรถนะทั้งห้าคุณลักษณะนี้สามารถนำมาจัดกลุ่มภายใต้เกณฑ์ของพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตเห็นได้ง่ายจำนวน 2 คุณลักษณะ ดังนี้

1. สมรรถนะที่สังเกตได้หรือเห็นได้ (Visible) ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ซึ่งเป็นสมรรถนะที่มีโอกาสพัฒนาได้โดยง่าย

2. สมรรถนะที่อยู่ลึกลงไปหรือซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล (Hidden) ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ยากต่อการวัดและพัฒนา

นอกจากนี้ ยังมีสมรรถนะที่เรียกว่า แนวคิดของตนเอง (Self Concept) ได้แก่ ทัศนคติ และ ค่านิยม ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ปรับเปลี่ยนได้แต่ต้องใช้ระยะเวลานานและสามารถทำได้ด้วยการฝึกอบม การใช้หลักจิตวิทยา หรือการส่งเสริมประสบการณ์ในการพัฒนาแต่ก็เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยากและต้องใช้เวลา

จากที่นำเสนอมาข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะหรือขีดความสามารถ หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ซึ่งบุคคลนั้นจะแสดงออกเป็นวิธีคิดและพฤติกรรมในการทำงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้

2.2.2 ประเภทของสมรรถนะ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 25) กล่าวว่าสมรรถนะที่ในการ ปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
- 1.2 การบริการที่ดี
- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม
- 1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ภาวะผู้นำครู
- 2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ชูชัย สมितिไกร (2556: 30 – 31) จำแนกสมรรถนะบุคลากรได้ 3 ประเภท

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือสมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใด หรือระดับตำแหน่งใดก็ตาม
2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) คือสมรรถนะที่เป็นความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงาน
3. สมรรถนะตามบทบาท (Role Competency) คือสมรรถนะที่บุคคลในระดับบริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วาสนา แสงงาม (2552: 12 -13) กล่าวว่า สมรรถนะจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. สมรรถนะองค์การ (Organization Competency) หมายถึง ความสามารถพิเศษเฉพาะองค์การนั้นเท่านั้น เช่น บริษัท เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือบริษัท พอร์ต (มอเตอร์) จำกัด เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการผลิตรถยนต์ หรือบริษัท ทีโอเอ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสามารถในการผลิตสี เป็นต้น
2. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมีหรือต้องทำ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานเลขานุการสำนักงานต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การใช้คอมพิวเตอร์ได้ติดต่อประสานงานได้ดี เป็นต้น หรือผู้จัดการบริษัทต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การสื่อสาร การวางแผน การบริหารจัดการ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น
3. สมรรถนะในงาน (functional Competency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือนแต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจเหมือนกัน แต่มีความสามารถต่างกัน บางคนมีสมรรถนะทางการสืบสวน บางคนมีสมรรถนะปราบปราม เป็นต้น
4. สมรรถนะเฉพาะงาน (job Competency) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่ง หรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจก็ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข การคิดคำนวณ ความสามารถในการทำบัญชี เป็นต้น
5. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมีความสามารถเฉพาะตัว คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น ความสามารถของนักดนตรี นักกายกรรม และนักกีฬา เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ยากที่จะเลียนแบบหรือต้องมีความพยายามสูงมาก

บุญสืบ เทียมหยิน (2553: 19) ได้สรุปประเภทของสมรรถนะไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก เป็นความสามารถในระดับแก่นขององค์การ หรือสมรรถนะที่บุคลากร ทุกคนทุกระดับ ในองค์กรจะต้องมีร่วมกัน
2. สมรรถนะของงาน เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่ตำแหน่งนั้น ๆ ต้องการเพื่อทำงานนั้น บรรลุความสำเร็จตามที่กำหนดไว้

11. ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน
12. การยึดมั่นในหลักเกณฑ์
13. การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน
14. การคิดสร้างสรรค์
15. การมุ่งความปลอดภัยและการระมัดระวัง
16. การกำหนดติดตามอย่างสม่ำเสมอ
17. การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ
18. การควบคุมและจัดการสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์
19. จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
20. ความเข้าใจพื้นที่การเมืองท้องถิ่น
21. การสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
22. ความเข้าใจผู้อื่นและตอบสนองอย่างสร้างสรรค์

สมรรถนะหลักของข้าราชการพลเรือนทุกคน (Core Competency) ประกอบด้วย
(สำนักงานศึกษาจังหวัดลำปาง, 2563: 14)

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation)
2. การบริการที่ดี (Service Mind)
3. การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise)
4. จริยธรรม (Integrity)
5. ความร่วมแรงร่วมใจ (Teamwork)

สมรรถนะประจำกลุ่มตำแหน่ง/งาน (Core Function Competency) ประกอบด้วย
สมรรถนะจำนวน 12 รายการ โดยแต่ละกลุ่มตำแหน่งจะต้องมีสมรรถนะกลุ่มตำแหน่งอย่างน้อย 3 รายการ ได้แก่

1. การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
2. การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking)
3. การพัฒนาศักยภาพคน (Caring & Developing Others)
4. การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ (Holding People Accountable)
5. การสืบเสาะหาข้อมูล (Information Seeking)
6. ความเข้าใจผู้อื่น (Inter Personal Understanding)
7. การดำเนินการเชิงรุก (Reactivity)
8. ความถูกต้องของงาน (Concern for Order)
9. ความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Flexibility)

10. ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (Communication & Influencing)

11. สุนทรียภาพทางศิลปะ (Aesthetic Quality)

12. การควบคุมตนเอง (Self Control)

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2553: 59 - 62) ได้อธิบายการจัดแบ่งสมรรถนะ (Competency) ที่ใช้กันอยู่ในองค์การ โดยส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความสามารถหลัก (Core Competency : CC) หมายถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์หลักที่คาดหวัง ต้องการให้พนักงานทุกคนมีเหมือนกัน ซึ่งความสามารถหลัก ที่กำหนดขึ้นนั้นจะวิเคราะห์มาจากวิสัยทัศน์ภารกิจ/ พันธกิจ หรือนโยบายขององค์การ ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดความสามารถหลัก เพื่อใช้เป็นกรอบในการแสดงพฤติกรรมของพนักงาน ได้แก่ผู้บริหารระดับ สูงสุดขององค์กรและผู้บริหารระดับสูงแต่ละสายงานหรือกลุ่มงานต่าง ๆ จะร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดความสามารถหลักที่เหมาะสมของแต่ละองค์กร ทั้งนี้ความสามารถหลักที่กำหนดขึ้นนั้นจะมีจำนวนไม่มากนัก ไม่เกิน 5 ข้อ ซึ่งความสามารถหลักของแต่ละสายองค์กรที่กำหนดขึ้นนั้นจะไม่เหมือนกัน

2. ความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กร (Managerial Competency : MC) หรือ Professional Competency (PC) หรือ Structural Competency (SC) อย่างไรก็ตามถึงแม้จะเรียกชื่อไม่เหมือนกัน แต่แนวคิดเหมือนกัน คือเป็นความสามารถที่คาดหวังจากผู้บริหารหรือหัวหน้างาน ขึ้นไปที่ต้องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์และคาดหวังจากผู้บริหารขององค์กร ทั้งนี้ความสามารถด้านการบริหารจัดการที่กำหนดขึ้นในองค์กรจะมีจำนวนไม่มากนักประมาณไม่เกิน 5 ข้อ ผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ความสามารถด้านการบริหารจัดการที่คาดหวังจากผู้บริหารขององค์กร ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กร และผู้บริหารระดับสูงของแต่ละกลุ่มงานหรือสายงานต่าง ๆ พบว่าโดยส่วนใหญ่ความสามารถด้านการบริหารจัดการ ที่กำหนดขึ้นสำหรับผู้บริหารขององค์กร เช่น ความเป็นผู้นำ การแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ การวางแผนงาน วิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ การบริหารเปลี่ยนแปลง การสอนและการพัฒนาทีมงาน ความคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น

3. ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับงานเฉพาะ (Functional Competency : FC) หมายถึง ด้านตำแหน่งที่มีหน้าที่ต่างกัน FC ของแต่ละตำแหน่งงานจะไม่เหมือนกัน พบว่าการกำหนด FC สามารถแบ่งแยกได้ 2 ส่วน ได้แก่

3.1 ความสามารถตามสายงาน/ สายวิชาชีพ (Common Functional Competency) องค์กรจะกำหนดสายงาน/สายวิชาชีพ โดยพิจารณาลักษณะงานที่เหมือนกัน จัดให้อยู่ในสายงาน/สายวิชาชีพเดียวกัน เช่น สายงานผลิต สายงานบุคคลและธุรการ สายงานบัญชีและการเงิน สายงานขายและการตลาด เป็นต้น หลังจากนั้นจึงกำหนดความสามารถที่เหมาะสมกับสายวิชาชีพ โดยทุกตำแหน่งงานที่อยู่ในสาขาวิชาชีพนั้นจะมี Common Functional Competency

ที่เหมือนกัน ซึ่งจะมีจำแนกข้อไม่มากนักประมาณ 2 - 3 ข้อ อาทิเช่น Common Functional Competency ของสายงาน บุคคลและธุรการ ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน การติดต่อประสานงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

3.2 ความสามารถเฉพาะงานที่ไม่เหมือนกัน (Specific Functional Competency) เน้นแตกต่างกันตามขอบเขตที่รับผิดชอบ (Job Description JD) ของแต่ละตำแหน่งงาน พบว่า Specific Functional Competency จะมีจำนวนข้อไม่มากนักประมาณ 2 - 3 ข้อ ตามขอบเขตที่แตกต่างกันไปในแต่ละตำแหน่งงาน ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้วิเคราะห์หา Specific Functional Competency ก่อน หลังจากนั้น จึงให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ดังตัวอย่างตำแหน่งพนักงานฝึกอบรมจะมีความสามารถเฉพาะงานตามตำแหน่ง ได้แก่ ความรู้ด้านการฝึกอบรม ทักษะการบริหารงานฝึกอบรม ความละเอียดรอบคอบ เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากพนักงานสรรหาจะมีความสามารถเฉพาะงาน ได้แก่ ความรู้ด้านการสรรหาคัดเลือก ทักษะการสัมภาษณ์งาน และการควบคุมอารมณ์และบุคลิกภาพ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปสมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมในการทำงานของแต่ละบุคคล การที่องค์กร ต้องกำหนดให้มีสมรรถนะต่าง ๆ ก็เพื่อให้บุคลากรขององค์กรมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรต้องการเนื่องจากจะทำให้บุคลากรขององค์กรมีผลการปฏิบัติงานที่ดีและส่งผลถึงองค์กรให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ในที่สุด ตัวอย่างเช่น การกำหนดให้การบริการที่ดีเป็นสมรรถนะของข้าราชการทุกคน เพราะหน้าที่หลักขององค์กรภาครัฐคือ การให้บริการแก่ประชาชน ถ้าข้าราชการทุกคนมีการให้การบริการที่ดีก็จะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์คือการทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีเหมือนกัน ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใด หรือระดับตำแหน่งใดก็ตาม 2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) คือสมรรถนะที่เป็นความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงาน 3. สมรรถนะตามบทบาท (Role Competency) คือสมรรถนะที่บุคคลในระดับบริหารจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบของสมรรถนะ หมายถึงรวมถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และ ความสามารถ (Ability) ซึ่งถือเป็นสมรรถนะที่ “Hard” เป็นส่วนยอดของภูเขาน้ำแข็งที่มีความชัดเจนต่อการสังเกต การพัฒนาและการประเมิน มีความเกี่ยวข้องกับงานและบุคคล นอกจากนี้คุณลักษณะอื่น ๆ (Others-O) ที่เป็นลักษณะเฉพาะบุคคล ส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่จมอยู่ใต้น้ำทะเล อาทิเช่น ลักษณะนิสัย แรงจูงใจ ความสนใจ เจตคติความเชื่อ ค่านิยม ภาพพจน์ของตน ซึ่งถือเป็นสมรรถนะที่ “Soft” ที่แปรผันยากแก่การวัดการฝึกฝนพัฒนา

2.2.3 องค์ประกอบของสมรรถนะ

องค์ประกอบของสมรรถนะ หลักตามแนวคิดของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1991 อ้างถึงใน ชีระพล เจริญสุข, 2564: 17-18) มี 5 ส่วนคือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skill) คือสิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – concept) คือเจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives / attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

สूरชัย พรหมพันธุ์ (2554: 188 -217) กล่าวว่า สมรรถนะมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมถึงความสามารถเชิงปฏิบัติทักษะความเข้าใจ สิ่งที่ได้รับมาจากประสบการณ์หรือสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ

2. ทักษะ (Skill) หมายถึง การกระทำในเรื่องที่เกี่ยวข้องของชีวิตและวิชาชีพซ้ำ ๆ หลายครั้งจนเกิดความชำนาญ ทักษะในองค์กรประกอบด้วย

2.1 ทักษะเฉพาะงาน คือ ทักษะพื้นฐานของงานซึ่งในแต่ละหน่วยงานมีภารกิจที่แตกต่างกัน

2.2 ทักษะการบริหาร คือ ความชำนาญในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ผ่านกระบวนการบริหารอย่างมีระบบ

2.3 ทักษะชีวิต คือ ทักษะ ที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีและใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ตนเองมีความสุข สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้และประสบความสำเร็จ

3. คุณลักษณะของบุคคล หรือพฤติกรรมของบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึกเจตคติ ทศนคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ การควบคุมอารมณ์การมองโลกในแง่ดี ความเครียด การมีกาลเทศะ ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเองการรักษาความลับ

ชูชัย สมितिไกร (2552: 30 –33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะไว้ 5 ด้านดังนี้

1. ด้านแบบสมรรถนะ (Competency Model) เป็นกรอบแนวคิดที่จะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยง และเหตุผลของการจัดทำระบบสมรรถนะของหน่วยงาน ซึ่งจะเริ่มต้นจากการนำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปเป็นหลักในการพิจารณาว่า เมื่อองค์การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมาย เป็นอย่างนี้แล้วสมรรถนะขององค์การต้องเป็นอย่างไร เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายดังกล่าวเมื่อได้ข้อสรุปแล้วว่าสมรรถนะขององค์การต้องเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นบุคลากรขององค์การต้องมีสมรรถนะอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จดังกล่าว
2. ประเภทของสมรรถนะ (Competency Categories) ซึ่งประกอบไปด้วยสมรรถนะ 3 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะตามบทบาท
3. ชื่อและนิยามของสมรรถนะ (Competency Name and Definition) สมรรถนะแต่ละด้านจะต้องมีชื่อเรียกและมีคำนิยามหรือความหมายที่ชัดเจน เพื่อที่จะสื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน
4. ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Scale) คือ ระดับของความสามารถหรือระดับพฤติกรรมของสมรรถนะในแต่ละด้านซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดว่า บุคลากรในองค์การจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะแต่ละด้านมากน้อยเพียงไร ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดระดับของพฤติกรรมไว้ 4 – 5 ระดับ
5. ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Indicators) คือ สิ่งที่จะบ่งบอกว่า บุคลากรแต่ละคนมีระดับของเชี่ยวชาญหรือระดับของพฤติกรรมอยู่ระดับที่ต้องการหรือไม่

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับอาจารย์

2.3.1 ความหมายของอาจารย์

ราชบัณฑิตยสถาน (2554, 20 กุมภาพันธ์) ได้ให้ความหมายของคำว่า "อาจารย์" ไว้ว่า (1) น. ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ (ส.; ป. อัจฉริยะ). (2) น. คำที่ใช้เรียกน่าน้ำชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง. (ส.; ป. อัจฉริยะ).

ธีรศักดิ์ อัครบรร (2542: 3) ได้ให้ความหมายอาจารย์ไว้ว่า หมายถึง ผู้สอนวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั่วไปและมักจะเฉพาะเจาะจงไปที่ผู้สอน ผู้ซึ่งได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป คำว่า “อาจารย์” จึงได้มาแทนที่คำว่า “ครู” ตามวิถีสังคมไทยนั่นเอง

ประไพ สิริเลิศ (2542: 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า อาจารย์ไว้ 3 ประการดังนี้

1. เป็นผู้ชี้แนะสาระวิทยาการต่าง ๆ ชี้แนะแหล่งความรู้ และศึกษาค้นคว้าที่ท้าทายความคิดยึดทักษะผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. เป็นผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เป็นการจัดสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ คิดมีเหตุผลและใช้วิจารณ์ญาณก่อนคิดและก่อนทำเสมอ
3. เป็นผู้ปลูกฝังระเบียบวินัยตนเอง ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความรักงาน ปลูกฝังค่านิยมที่ดีและความเป็นประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในการเรียนการสอน ชี้แนะทางด้านการสอนและวิจัย ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ วิชาชีพ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้

2.3.2 คุณสมบัติที่ดีของอาจารย์

ทัศน แสงศักดิ์ (2543: 73) ได้กล่าวไว้ว่าหน้าที่สำคัญของบุคลากรด้านการศึกษาคือ การทำวิจัย ครูหรืออาจารย์ต้องมีบทบาทในการเป็นนักวิจัยเพื่อนำข้อมูลมาเป็นกิจกรรมเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพซึ่งขึ้นโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นผู้สอนระดับใด การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา เพราะการวิจัยในชั้นเรียนนำมาแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างดี บทบาทหนึ่งซึ่งการเป็นนักวิจัยในที่นี้คือ วิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 53) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติที่ดีของอาจารย์ตามกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มศึกษาศาสตร์

1.1 มีความรู้ลุ่มลึกในศาสตร์เฉพาะทางและศาสตร์ทางการสอน/การบริหาร
หลักสูตร

1.2 ถ่ายทอดเนื้อหาสาระอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 รู้ เข้าใจ ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ทันโลก ทันเหตุการณ์ ทันสมัย

1.5 คิดริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาศาสตร์แห่งตนตลอดเวลา

1.6 เข้าใจชุมชน สังคมและเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

1.7 ความรับผิดชอบสูง เป็นนักวิชาการ นักบริหาร นักปฏิบัติการ

1.8 มนุษย์สัมพันธ์ดี เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เห็นคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์

- 1.9 มีคุณธรรม จริยธรรมสูงมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
- 1.10 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดเวลา
- 1.11 มีทักษะการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้
- 1.12 มีบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ทางสังคมดี
- 1.13 มีทักษะในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาสากล
2. กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
 - 2.1 มีความรู้ ใฝ่รู้ อยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้สามารถจัดการความรู้ได้ครบวงจร คือหาเป็นสร้างใหม่ได้
 - 2.2 มีบุคลิกภาพดี ทั้งกาย วาจา ใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถติดต่อสื่อสารโดยภาษาที่ถูกต้อง
 - 2.3 มีทัศนคติ มองโลกในแง่ดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและมีสัมมาทิฐิ
 - 2.4 มีคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.5 เอาใจใส่ ดูแลนักศึกษา
 - 2.6 ติดตามความต้องการของตลาด ความก้าวหน้าตลอดเวลา
 - 2.7 สามารถในการถ่ายทอดความรู้
 - 2.8 ใฝ่หาความรู้ และแสวงหาความรู้และแสวงหาความรู้ข้ามศาสตร์ของตนเอง
 - 2.9 สร้างสรรค์ ประยุกต์สร้างนวัตกรรมและการวิจัยเชิงทดลอง
 - 2.10 มีทักษะวิชาชีพด้านการวิจัยและพัฒนา
 - 2.11 แดกฉานในภาษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเฉพาะสาขาวิชา
3. กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
 - 3.1 ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกายจิต วิญญาณ
 - 3.2 มีความรู้จริงในศาสตร์การศึกษาระยะสาขา
 - 3.3 มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้
 - 3.4 พัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ
 - 3.5 อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข
 - 3.6 มีสมรรถนะทางการสื่อสาร
 - 3.7 มีวิสัยทัศน์ทั้งด้าน global and professional
4. กลุ่มสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์
 - 4.1 ต้องมีความรับผิดชอบในความเป็นอาจารย์
 - 4.2 มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน และรู้ธรรมชาติของผู้เรียน
 - 4.3 มีความรับผิดชอบในกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

4.4 มีคุณธรรม จริยธรรมในศาสตร์นั้น ๆ

4.5 มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองและงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

4.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4.7 ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุและผล

สรุปได้ว่า คุณสมบัติที่ดีของอาจารย์เป็นเครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีต้องมีสมรรถนะทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะการพัฒนาในวิชาชีพของตนเองมีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดีมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2.3.3 แนวทางการพัฒนาคณาจารย์

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543: 10) ได้กล่าวถึงแนวทางของการพัฒนาคณาจารย์ที่จำเป็นสำหรับคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา สำหรับปัจจุบันและอนาคต คือ

1. การเปลี่ยนบทบาทมาเน้นที่การสร้างองค์ความรู้
2. การพัฒนาการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์
3. การเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การดูแลศิลปวัฒนธรรมของชาติ
5. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
6. การดูแลคุณภาพและมาตรฐาน

ทวีศักดิ์ สุทธิกวาทิน (2551: 281) กล่าวว่า การจัดการผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือหรือวิธีการในการบูรณาการ กระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์กับการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ข้อมูลจากประสบการณ์ ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารและผู้รับบริการมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2551: 9-12) ได้กล่าวถึงแนวทางของการพัฒนาคณาจารย์ควรจะได้พัฒนาในประเด็นเหล่านี้บางประการคือ

ประการแรก การพัฒนาคณาจารย์ในอนาคตควรมีพื้นฐานในทางแนวคิด หรือในทางปรัชญาเป็นตัวกำหนด หรือเป็นประเด็นถกเถียงในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้เพราะสังคมไทยอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ การถกเถียงทิศทางและบทบาทที่เหมาะสมของการอุดมศึกษาในสังคมไทยจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการสอน และเป็นบทบาทของกลุ่มนักคิดในมหาวิทยาลัยอีกส่วนหนึ่งด้วยทิศทางการพัฒนาคณาจารย์ควรมีส่วนในการพัฒนาประเทศควบคู่กันไป

ประการที่สอง แนวคิดและสาระของการเรียนการสอนที่นำมาใช้กิจกรรม และการประชุมสัมมนาของการพัฒนาคณาจารย์นั้น ควรจะต้องมีพื้นฐานทางหลักวิชาที่เข้มแข็ง

แต่ขณะเดียวกันก็มีเทคนิคในเชิงปฏิบัติ (Practical) ให้มากที่สุด เพื่อผู้สอนจะนำไปใช้ได้ และนำไปใช้อย่างเข้าใจ มีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

ประการที่สาม การนำเสนอเรื่องของการเรียนการสอนนั้นจะต้องนำเสนอและนำอภิปรายในลักษณะที่สัมพันธ์กันอย่างจริงจังระหว่างการสอนกับการวิจัย การสอนกับการบริการชุมชนและการสอนกับสังคม เพื่อให้การเรียนการสอนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภาระหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และเป็นการพัฒนาคณาจารย์ที่มีความสมดุล เพื่อให้อาจารย์ที่สนใจการสอนก้าวหน้าไปเท่าเทียมกับส่วนในการวิจัย ถ้าทำควบคู่กันไปก็ควร ได้รับการส่งเสริมอย่างสะดวกรวดเร็วและต่อเนื่อง

ประการที่สี่ เทคนิคและกิจกรรมในการพัฒนาคณาจารย์นั้น นอกจากการให้เรียนรู้วิธีด้วยวิธีการปฏิบัติแล้ว เรายังควรจะต้องสอดแทรกค่านิยมใหม่บางประการของสังคมไทยเข้าไว้ด้วย เช่น ความรู้สึกนึกคิดและความสัมพันธ์กับคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะนักศึกษา ค่านิยมใหม่ ๆ ของสังคม อุตสาหกรรมสังคมข่าวสารและสังคมฐานความรู้ การรับผิดชอบต่อมนุษยชาติ เป็นต้น

ประการที่ห้า กิจกรรมในการพัฒนาคณาจารย์จะต้องมีหลากหลายเพื่อสนองความถนัดความสนใจอันหลากหลายของอาจารย์ผู้สอนด้วยพร้อมกันไปโดยเฉพาะกิจกรรมที่จะให้อาจารย์ได้ศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจด้วยตนเองชนิดที่ไม่ใช้เวลาามากจนเกินไป เพราะธรรมชาติของอาจารย์จะสนใจเนื้อหาเฉพาะของตนเอง เจาะลึกและเกี่ยวข้องในวิชาเอกของตน การเสียเวลาเพื่อสิ่งอื่นจึงควรให้เรียนรู้ได้โดยเร็ว

ประการที่หก หน่วยงานเฉพาะ เช่น หน่วยพัฒนาคณาจารย์ หน่วยพัฒนาการเรียนการสอนและหน่วยสนับสนุน เช่น บริการสื่อการศึกษา บริการตำรา และบริการการวิจัยการทดสอบเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างถาวร มีผู้รับผิดชอบประจำพร้อมเงินสนับสนุนอย่างเพียงพอเพื่อความต่อเนื่องสัมพันธ์ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมผู้สนใจเฉพาะกลุ่ม และส่งเสริมกลุ่มสนใจระดับคณะและภาควิชาให้รับช่วงประสานกันเป็นระดับไป เพื่อความต่อเนื่องและสัมพันธ์ของเป้าหมายและกิจกรรมและเป็นจุดศูนย์รวมทางการพัฒนามหาวิทยาลัย (University Studies) ด้วย

ประการที่เจ็ด ผู้บริหารมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเปลี่ยนแนวคิดของตัวเองให้มาเป็นผู้บริหารวิชาการมากกว่าบริหารการเมืองด้วยการนึกถึงการเรียนการสอนการพัฒนา คณาจารย์ส่วนใหญ่มุ่งพัฒนาแต่ตัวเองและพวกของตัวเองเป็นจุดใหญ่ ยอมรับทัศนะอื่นและส่งเสริมให้คนอื่นพัฒนาให้พร้อมกับตนเอง

ประการที่แปด การดำเนินการในเรื่องการพัฒนาคณาจารย์จะต้องมีจุดเน้น มีเป้าหมายหลักที่จุดสำคัญและจุดบังคับก่อน เพื่อให้เกิดผลทันทีและในวงกว้าง เช่น เริ่มที่วิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาพื้นฐานวิชาชีพ เริ่มที่วิชาบังคับก่อนวิชาเลือก แล้วจึงกระจายไปที่วิชาเอก ให้ผู้รับผิดชอบมีความสร้างสรรค์ของตนเองมากกว่ากรอบของผู้บริหาร

ประการที่เก้า คือ ระบบการสนับสนุนแบบครบวงจร ก็คือการชี้และกระตุ้นให้เห็นความสำคัญส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้กับอาจารย์ที่สนใจ ให้กำลังใจ และให้รางวัล ในวงที่กว้างและหลากหลาย

ทิศทางใหม่ของการพัฒนาอาจารย์โดยแท้จริง ก็คือ ทิศทางของอุดมศึกษาโดยรวมนั่นเอง ทิศทางของอุดมศึกษาไทยอยู่ในภาวะที่กำลังมีการทบทวนเพื่อกำหนดทางเลือกใหม่ที่เหมาะสม ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาอาจารย์ของไทย จึงต้องมีการทบทวนไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การทบทวนทิศทางของการพัฒนาอาจารย์นั้น ไม่เพียงแต่จะมีผลต่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าเท่านั้น แต่หมายถึง การนำไปในทิศทางที่เหมาะสมของอุดมศึกษาไทยด้วย บทบาทใหม่ของการพัฒนาอาจารย์ในประเทศไทย จึงเป็นบทบาทที่ท้าทายความร่วมมือร่วมใจของผู้สนใจการพัฒนาอาจารย์ในระดับนานาชาติอย่างมากด้วยเช่นกัน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาอาจารย์ในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ต้องพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพทั้งด้านการสอน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ (วิจัย) และการประยุกต์ใช้ความรู้ในการบริการวิชาการ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในการทำงานในสถาบันอุดมศึกษา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง (e - Learning)

2.4.1 ความหมายของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง (e - Learning)

ฐานันท์ ธรรมเมยา (2557: 5) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง หมายถึง การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารการเรียนการสอน โดยมีการกำหนดกิจกรรมการเรียน และการสอนที่ออกแบบด้วยวิธีสอนหลากหลาย มีการนำเสนอเนื้อหา สื่อแบบดิจิทัล การสื่อสารการมีปฏิสัมพันธ์ และการวัดประเมินผลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง ใช้การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตลักษณะออนไลน์ทั้งแบบผ่านสาย (Local Area Network) และไร้สาย (Wireless) มีลักษณะที่ทั้งเหมือนและแตกต่างจากการเรียนผ่านเว็บ (Web Based Instructor: WB1) กล่าวโดยสรุปได้ว่าความเหมือนคือ ทั้งอีเลิร์นนิงและการเรียนผ่านเว็บใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง ส่วนความแตกต่าง คือ การเรียนแบบอีเลิร์นนิงได้ถูกออกแบบให้เป็นเสมือนหรือใกล้เคียงกับการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ โดยใช้โปรแกรมระบบจัดการการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) เป็นซอฟต์แวร์สำคัญ เพื่อจำลองวิธีการสื่อสารการเรียนจากการสอนปกติในห้องเรียนมาใช้เครื่องมือต่าง ๆ ของระบบจัดการเรียนการสอนองค์ประกอบของระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนสถิติการเข้าเรียน การร่วมกิจกรรมการเรียน การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ ผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงการวัดและประเมินผล เป็นต้น การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิงนับว่าเป็นการเรียน

แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความต้องการ เมื่อมีความพร้อมในสถานที่ใด เวลาใดก็ได้ เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้ถูกจัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) สื่อสารโดยใช้เครื่องในอินเทอร์เน็ต

2.4.2 รูปแบบของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง

รูปแบบของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. แบ่งตามสัดส่วนเนื้อหาที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ต การพิจารณาว่าการจัดการเรียนการสอนลักษณะใดจึงจะเรียกว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งนั้น Allen and Seaman (2005.อ้างถึงใน ฐาปนีย์ ธรรมเมษา. 2557: 6-10) สมาคมสโตน ประเทศสหรัฐอเมริกา เสนอแนวคิดการจำแนกรูปแบบของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งตามสัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของที่เหมาะสมกับผู้เรียนสามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้ ได้เป็น 3 ประเภทคือ

1.1 แบบการใช้เว็บเพื่อช่วยการเรียนการสอน (Web Facilitated) มีสัดส่วนของการนำเสนอเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 30-79 เป็นการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยี บนเว็บเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอน โดยเทคโนโลยีที่ใช้จะอยู่ในรูปแบบของระบบบริหารจัดการวิชา (Course Management System)

1.2 แบบผสมผสาน (Blended/Hybrid) มีสัดส่วนของการนำเสนอเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 30-79 เป็นการเรียนการสอนที่มีการใช้เทคโนโลยีบนเว็บเพื่อนำเสนอเนื้อหาโดยวิธีการสอนแบบผสมผสาน (Blended Online) โดยการนำเอาวิธีการสอนแบบออนไลน์ กับวิธีพบปะผู้เรียนในห้องเรียน (Face-to-Face) มาใช้ด้วยกันภายในวิชาเรียนเดียวกัน

1.3 แบบออนไลน์ (Online) มีสัดส่วนของการนำเสนอเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต มากกว่าร้อยละ 80 เป็นการเรียนการสอนที่นำเสนอเนื้อหาทั้งหมดผ่านการเรียนออนไลน์ชนิดเต็มรูปแบบและโดยทั่วไปรูปแบบการเรียนแบบนี้จะไม่มีการพบปะกับผู้เรียนในห้องเรียนเลย (No face-to-face)

2. แบ่งตามลักษณะการใช้ประโยชน์ทางการเรียนการสอน สามารถแบ่งรูปแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งเป็นอีก 3 รูปแบบ คือ

2.1 อีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมการเรียนรู้ (Supplement) เป็นการใช้อีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมในชั้นเรียนเป็นหลัก และใช้อีเลิร์นนิ่งเป็นการเสริมการเรียนรู้ เช่น เป็นบทเรียนทบทวน เป็นเว็บความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นแบบทดสอบความรู้ที่มีเฉลยและข้อมูลป้อนกลับ (feed Back) เป็นต้น

2.2 อีเลิร์นนิ่งเพื่อการสอนแบบผสมผสาน (Blended / Hybrid Earning) เป็นการจัดการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่ง และแบบเดิมในชั้นเรียนร่วมกัน โดยมีสัดส่วนการแบ่งจำนวนครั้ง หรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะเรียนด้วยวิธีใด ใช้อีเลิร์นนิ่งลดสัดส่วนเวลาในการสอนแบบเดิมในชั้นเรียน

2.3 อีเลิร์นนิ่งที่เป็นทั้งระบบการเรียนการสอน (Comprehensive Replacement) เทียบเคียงได้กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning) การใช้อีเลิร์นนิ่งรูปแบบนี้สามารถจำแนกตามวิธีการจัดการเรียนการสอนได้เป็น 2 วิธีการ คือ

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Paced Learning) เป็นการเรียนอีเลิร์นนิ่งที่ทดแทนการสอนปกติโดยเรียนเนื้อหาจากสื่อการเรียน เครื่องมือสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต และประเมินผลการเรียนของตัวเองวิธีนี้ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหา และเวลาเรียนตามที่ตนพร้อมและสะดวก ในบทบาทของการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ผู้สอนมีหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ด้วยวิธีอีเลิร์นนิ่งจัดเตรียมสื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ไว้เท่านั้น ผู้สอนไม่ต้องมีบทบาทในขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียน

2.3.2 ผู้เรียนเรียนจากผู้สอนออนไลน์ เป็นการเรียนอีเลิร์นนิ่งที่ทดแทนการสอนในระบบชั้นเรียนโดยเรียนผ่านเนื้อหา สื่อการเรียน เครื่องมือสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต และประเมินผลการเรียนในระบบออนไลน์ โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมตามระยะเวลาเหมือนการสอนในระบบชั้นเรียน ต่างกันตรงที่ผู้สอนและผู้เรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน (Face to Face) การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ผู้สอนรับหน้าที่การออกแบบการเรียนรู้ด้วยวิธีอีเลิร์นนิ่ง จัดเตรียมสื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครื่องมือสื่อสารการเรียนการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสอนออนไลน์

3. แบ่งตามลักษณะการสื่อสารการเรียนการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

3.1 การเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Learning Methods) เป็นการเรียนการสอนที่สร้างเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าเรียนรู้เนื้อหาวิชา ณ เวลาใดก็ได้ ที่ใดก็ได้ โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ต้องรอเพื่อโต้ตอบกันภายในเวลาเดียวกัน ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) กระดานข่าว (Web-board) เป็นต้น

3.2 การเรียนการสอนแบบประสานเวลา (Synchronous Learning Methods) เป็นการเรียนการสอนที่มีผู้ส่งและผู้รับอยู่ในเวลาเดียวกัน โดยใช้การรับส่ง ข่าวสาร ข้อมูลภายในเวลาเดียวกันหรือพร้อมกันเกิดการปฏิสัมพันธ์แบบทันทีทันใด เช่น ห้องสนทนา (Chat Room) การประชุมผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conference) เป็นต้น

2.4.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง

โอภาส เกาไสยาภรณ์ วสันต์ อดิศักดิ์ และอนุชิต งามขจรวิวัฒน์ (2560: 6-8) จัดองค์ประกอบของอีเลิร์นนิ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. การออกแบบการเรียนการสอน

- ทฤษฎีการเรียนการสอน
- กลยุทธ์และเทคนิคการเรียนการสอน

2. องค์ประกอบด้านมัลติมีเดีย

- ข้อความและภาพกราฟิก
- เสียงสตรீมมิ่ง (เช่น เสียงจริง)
- วิดีโอสตรี่มมิ่ง (เช่น QuickTime)
- การเชื่อมโยง (เช่น การเชื่อมโยงข้อความหลายมิติการเชื่อมโยงสื่อหลายมิติการเชื่อมโยงสามมิติการเชื่อมโยงด้วยรูปภาพ เป็นต้น)

3. เครื่องมือทางอินเทอร์เน็ต

- เครื่องมือสื่อสาร ประกอบด้วย เครื่องมือสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา ประกอบด้วย อีเมล รายการให้บริการ กลุ่มข่าว เครือข่ายทางสังคม เช่น LinkedIn, Facebook, Twitter, Google Plus+, Instagram การแชร์วิดีโอในเว็บไซต์ เช่น YouTube เป็นต้น และเครื่องมือสื่อสารแบบประสานเวลาประกอบด้วย การพูดคุยด้วยข้อความพื้นฐาน เช่น Chat , IRC, MUDs, ข้อความ, ฯลฯ และเครื่องมือการประชุมทางเสียงวิดีโอ
- เครื่องมือการเข้าถึงระยะไกล (เข้าสู่ระบบในและถ่ายโอนไฟล์จากระยะไกล) –เช่น Telnet, การถ่ายโอนไฟล์ (File transfer Protocol (FTP)) เป็นต้น
- เครื่องมือนำทางบนอินเทอร์เน็ต (การเข้าถึงฐานข้อมูลและเอกสารผ่านเว็บไซต์) เช่น ข้อความในเว็บเบราว์เซอร์, ภาพกราฟิกในเว็บเบราว์เซอร์, ภาพสามมิติผ่านเว็บเบราว์เซอร์ เป็นต้น และปลั๊กอิน
- เครื่องมือค้นหา ประกอบด้วย เครื่องมือค้นหาผ่านอินเทอร์เน็ต สารานุกรมความรู้ร่วมมือ และวิกิพีเดีย
- เครื่องมืออื่น ๆ เช่น เครื่องมือจัดเก็บสถิติข้อมูล

4. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล

-คอมพิวเตอร์ที่มีการทำงานบนพื้นฐานการติดต่อกับผู้ใช้โดยใช้ภาพสัญลักษณ์โดยมีการออกแบบส่วนของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้มีการโต้ตอบกับผู้ใช้โดยรูปภาพหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อแทนลักษณะหรือสัญลักษณ์ในการทำงานของโปรแกรมหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่าจียูไอ (GUI) โดยจะมีระบบปฏิบัติการที่ทำงานในลักษณะดังกล่าว เช่น Unix, Windows, Macintosh Linux เช่น Android และเครื่อง คอมพิวเตอร์ที่ไม่ได้ทำงานบนพื้นฐานของจียูไอ เช่น ดอส (DOS) เป็นต้น

-อุปกรณ์มือถือ เช่น สมาร์ทโฟน ซึ่งสมาร์ทโฟนปัจจุบันทำงานบนพื้นฐาน ของระบบปฏิบัติการที่ทันสมัย (Operating system (OS)) เช่น สมาร์ทโฟนที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Google Android), สมาร์ทโฟนอย่างไอโฟนที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการ Apple's iOS หรือ สมาร์ทโฟนที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการMicrosoft's Windows Phone เป็นต้น

- การจัดเก็บข้อมูลบนฮาร์ดไดรฟ์, แฟลชไดรฟ์, ซีดีรอม, ดีวีดีหรือการจัดเก็บบนคลาวด์ (Cloud) เช่น กูเกิลไดรฟ์ (Google drive) เป็นต้น

5. การเชื่อมต่อและผู้ให้บริการ

- เทคโนโลยีการเชื่อมต่อไร้สาย เช่น wireless LAN, wireless WAN, wireless PAN or Personal area network

- บริษัทหรือองค์กรที่ให้บริการใช้ซอฟต์แวร์ผ่านอินเทอร์เน็ต (ASPs) HostingServicesProviders (HSPs), GatewayService Providers, Internet Service Providers (ISPs) ฯลฯ

6. โปรแกรมด้านการเขียนและการพัฒนา, ซอฟต์แวร์ช่วยในการวางแผนทรัพยากรขององค์กร

- ภาษาสคริปต์ เช่น HTML-Hypertext Markup Language, VRML-VirtualReality ModelingLanguage, XML-Extensible Markup Language, RSS-Rich Site Summary is a text-base format, a type of XML - Extensible Style Sheet Language, XHTML-Extensible Hypertext Markup Language, CSS- Cascading Style Sheets, WML Wireless Markup Language, Java, Java script

- 3D โลกเสมือนจริง

- ระบบการจัดการเรียนรู้(Learning Management System) - HTML Converter and Editors

- ซอฟต์แวร์สำหรับการนำเสนอ

- เครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาสื่อการสอน
- โปรแกรมระบบงานธุรกิจขนาดใหญ่ หรือการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรโดยรวม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่าง สูงสุดของทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กร
- ความสามารถในการใช้งานร่วมกันได้ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการนำกลับมาปรับใช้ใหม่ได้

7. เซิร์ฟเวอร์และแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้อง

- HTTP Servers , HTTPD software เป็นต้น
- Servers Side Scripting Language - JavaServer Pages (JSP), Active Server Pages (ASP) ColdFusion, Hypertext Preprocessor (PHP), Common Gateway Interface (CGI)- a way of interacting with the http or Web servers. CGI enable such things as image maps and fill-out forms to be run.
- Wireless Application Protocol (WAP) gateway—changes the binary coded request into an HTTP request and sends it to the Web server.

ฐานิธี ธรรมเมยา (2557: 16) อธิบายว่า การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งเป็นการเรียนทางไกลที่ผู้สอนและผู้เรียนมิได้อยู่ในบริบทชั้นเรียนและเวลาขณะเดียวกัน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาทดแทน ในที่นี้ขออธิบายองค์ประกอบการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง ตามรูปแบบการใช้อีเลิร์นนิ่ง ทั้งระบบการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็น 6 องค์ประกอบ คือ

1. เนื้อหาและสื่อการเรียน

เนื้อหา (Content) และสื่อการเรียน (Instructional Media) เนื้อหาและสื่อการเรียนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนอีเลิร์นนิ่ง คุณภาพของการเรียนอีเลิร์นนิ่งเกิดจากสิ่งสำคัญ คือ เนื้อหาที่ผู้สอนได้จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาส่วนใหญ่ได้ศึกษา และค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการคิดเชิงวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผลตามเนื้อหาที่จัดเตรียมไว้ให้ โดยเนื้อหาต้องถ่ายทอดเป็นสื่อการเรียน ในการเรียนอีเลิร์นนิ่งต้องใช้เนื้อหาและสื่อการเรียนเป็นแหล่งความรู้หลักแทนการเรียนจากผู้สอนในชั้นเรียน ดังนั้นการออกแบบอีเลิร์นนิ่งต้องให้ความสำคัญกับเนื้อหาและสื่อการเรียนในลักษณะสื่อดิจิทัลโดยมีการออกแบบเนื้อหาและสื่อการเรียนที่ยึดหลักสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1.1 เนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ต้องชัดเจน สมบูรณ์จบในตัวเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้สอนให้มาอธิบายอีก

1.2 เนื้อหาสื่อการเรียนรู้ต้องออกแบบให้ผู้เรียน สามารถวัดความรู้ความเข้าใจของตนเองได้ เป็นระยะและประเมินความเข้าใจของตัวเองในภาพรวมได้

1.3 เนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ต้องออกแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียน และทำงานได้ดีในระบบนำส่งสารสนเทศ

2. ระบบนำส่งสารสนเทศและการสื่อสาร

ระบบนำส่งสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนอีเลิร์นนิงมีหลายรูปแบบ ทั้งแบบที่ใช้เทคโนโลยีจำนวนน้อยจนถึงระบบที่ใช้เทคโนโลยีจำนวนมากชนิดหากสถาบันการศึกษา หรือผู้สอนเลือกใช้ระบบการนำส่งสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียน และมีความเสถียรย่อมจะช่วยส่งเสริมให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนแบบอีเลิร์นนิงได้อย่างดี ระบบนำส่งสารสนเทศในที่นี้ได้แก่ ระบบบริหารการเรียนการสอน (Learning Management System) เครื่องมือนำส่งสารในอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์และเครื่องมือในการเรียนอีเลิร์นนิง เป็นต้น

3. ระบบการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน

การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาทุกประเภท การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้น ขณะเดียวกันผู้สอนก็จะได้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งสามารถวินิจฉัยความคลาดเคลื่อนในการรับรู้ของผู้เรียนและให้ความรู้ที่ถูกต้องได้ การสื่อสารและการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนแบบอีเลิร์นนิงนั้นต้องใช้เทคโนโลยีการนำส่งสารสนเทศและการสื่อสารในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเชื่อมผู้เรียน และผู้สอนที่อยู่ไกลกันให้สามารถสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กันเสมือนอยู่ในสถานที่เดียวกัน ได้เข้ามาเพิ่มคุณภาพการศึกษาทางไกลได้อย่างดี ระบบการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนอีเลิร์นนิง มี 2 รูปแบบ คือ

3.1 ปฏิสัมพันธ์แบบประสานเวลา หรือ ทันทีทันใด (Synchronize)

3.2 ปฏิสัมพันธ์แบบไม่ประสานเวลา หรือ ไม่ทันทีทันใด (Asynchronize)

4. ระบบการวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลในการเรียนแบบอีเลิร์นนิงที่ต้องใช้หลักการประเมินตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบ “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” โดยมีการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative Evaluation) นั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินตัวเองเป็นหลัก และผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ

และความช่วยเหลือ และรวมถึงการประเมินหลังเรียน (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ประเมินโดยผู้สอน วิธีการประเมินผลในการเรียนอีเลิร์นนิ่งสามารถประเมินจากการตอบคำถาม การทำแบบทดสอบการประเมินจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจจะให้ผู้เรียนประเมินผลความรู้ ความเข้าใจออกมาในรูปแบบรายงานหรือการนำเสนองาน ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีนำเสนอและการสื่อสารเพื่อแสดงผลการวัดและการประเมิน การเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียน

5. ระบบสนับสนุนการเรียน

ระบบสนับสนุนการเรียนอีเลิร์นนิ่ง แบ่งเป็น 3 ระบบ คือ

5.1 ระบบสนับสนุนการเรียนด้านเทคนิค (Technical Support) เนื่องจากการเรียนอีเลิร์นนิ่งต้องใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน หากเทคโนโลยีหยุดชะงักก็จะทำให้การเรียนการสอนมีปัญหาอย่างยิ่ง

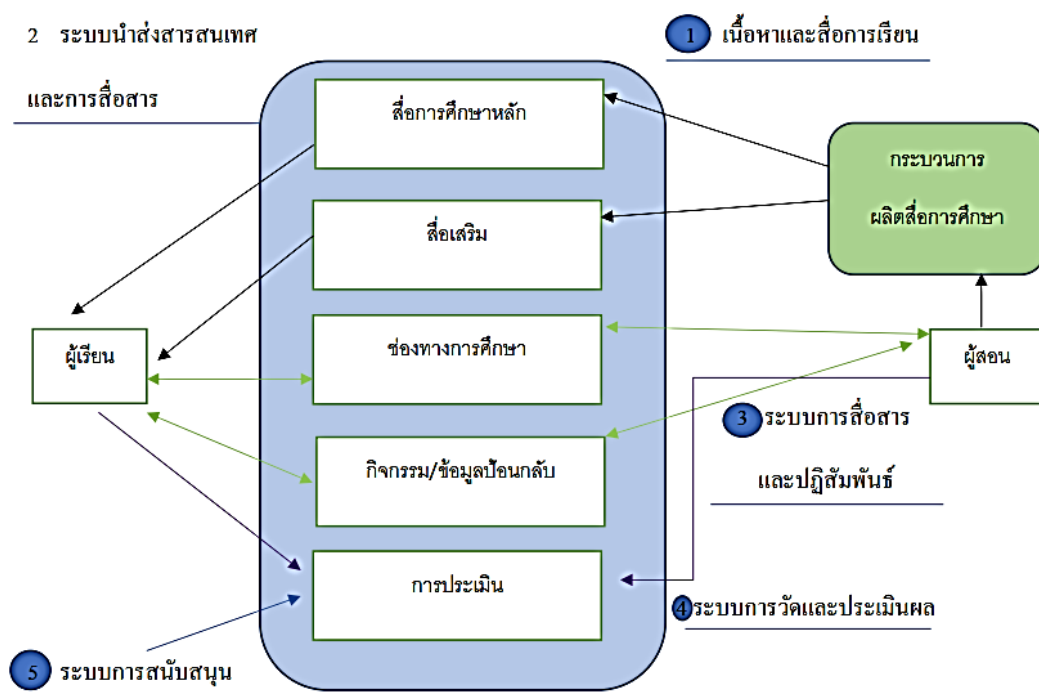
5.2 ระบบสนับสนุนการเรียนด้านวิชาการ (Academic Support) เพื่อให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำด้านการเรียนการสอน และหลักสูตร

5.3 ระบบสนับสนุนด้านสังคม (Social Support) เพื่อทดแทนสังคมในการเรียนแบบปกติ (Tradition) ที่ขาดหายไปของผู้เรียน รวมทั้งช่วยให้ง่ายใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ เกิดความมุ่งมั่นที่จะเรียนต่อจนจบรายวิชา หรือ จบตามหลักสูตร

6. ผู้สอนและผู้เรียน

ผู้สอนและผู้เรียนมีความสำคัญกับการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง ซึ่งเป็นระบบการศึกษาทางไกลความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน เจตคติ (ทัศนคติ) ความรู้ ความเข้าใจในบริบทการเรียนการสอนทางไกลของผู้เรียนและผู้สอนแบบอีเลิร์นนิ่งและการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอนได้ดี องค์ประกอบในการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งที่เป็นการเรียนในระบบทางไกลผู้สอนและผู้เรียนอยู่ในบริบทที่ทำงานกันด้วยสถานที่ ระยะทาง และเวลา ผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเนื้อหาและสื่อการเรียน โดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ด้านระบบนำเสนอสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญ ต้องมีระบบการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนเนื่องจากผู้สอนผู้เรียนอยู่ห่างกัน ขณะที่การจัดการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งนั้นระบบการวัดและประเมินผลสามารถดำเนินการได้โดยใช้เครื่องมือประเมินผลการเรียนที่ระบบได้ออกแบบไว้ นอกจากนี้ยังมีระบบสนับสนุนการเรียนด้านเทคนิคในคอมพิวเตอร์เครือข่าย อินเทอร์เน็ต ระบบสนับสนุนด้านวิชาการ และระบบสนับสนุนด้านสื่อสารไว้คอยช่วยเหลือผู้เรียน ให้สามารถเรียน

แบบอีเลิร์นนิ่งได้อย่างประสบความสำเร็จ แต่ทั้งนี้องค์ประกอบสำคัญด้านผู้เรียนและ ผู้สอนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องแสดงบทบาทของผู้เรียนแบบอีเลิร์นนิ่งและผู้สอนแบบอีเลิร์นนิ่ง

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบอีเลิร์นนิ่ง

ที่มา : ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2557: 16)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งเป็นการเรียนการสอนผ่านทางระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์ที่ส่งผ่านองค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้เรียนโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา สถานที่และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.5 สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์

2.5.1 ความหมาย

การจัดการเรียนการสอนใด ๆ อาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (Content Knowledge) ของผู้สอนเป็นหลักสำคัญเสมอ อย่างไรก็ตามกระบวนการถ่ายทอดเนื้อหานั้น ๆ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญของการจัด

การเรียนการสอนที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสอน การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล (Pedagogical Knowledge) สำหรับการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Technological Knowledge) ร่วมด้วยเพื่อดำเนินการผ่านระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) และเครื่องมือออนไลน์อื่น ๆ สมรรถนะของผู้สอนออนไลน์จึงมีการขยายความรู้ความสามารถและทักษะออกไปมากขึ้นซึ่งมีความท้าทายตั้งแต่การออกแบบ การสอนและการจัดการหลังสอน ซึ่งความท้าทายนั้น Bawane & Spector (2009. อ้างถึงในปราวินยา สุวรรณณัฐโชติ. 2561: 246) ระบุว่าผู้สอนออนไลน์มีบทบาทและทำหน้าที่ในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะด้านทักษะการติดต่อสื่อสารและอิทธิพลต่อคุณภาพการจัดอีเลิร์นนิ่งแบบการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ บทบาทของผู้สอนออนไลน์มีความสำคัญอย่างมากและมีอิทธิพลต่อการแรงจูงใจ และความผิดหวังในการเรียนทางไกลของผู้เรียน การอบรมเตรียมความพร้อมผู้สอนออนไลน์เป็นสิ่งที่ จำเป็นหรือการให้ผู้สอนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เป็นผู้เรียนออนไลน์เพื่อให้มีสมรรถนะที่ จำเป็นอีกทั้งยังเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนออนไลน์ได้ สำหรับการศึกษา นี้ สมรรถนะผู้สอนออนไลน์ หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะและ คุณลักษณะของผู้สอนออนไลน์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการสอนในรูปแบบออนไลน์

2.5.2 สมรรถนะผู้สอนออนไลน์

2.5.2.1 สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน

สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน ถือเป็นสมรรถนะหลักของผู้สอนนอกเหนือจากความรู้ความชำนาญในเนื้อหาที่สอน โดยจะต้องวางแผนการสอน (Berge, 2001; Smith, 2005; Lavinson, 2007; Artino, 2008. อ้างถึงในปราวินยา สุวรรณณัฐโชติ. 2561: 248) สมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอนอย่างเป็น ระบบ (Instructional Design) การวางแผนและเตรียมสอนจะเริ่มต้นที่การทำความเข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรหรือรายวิชา การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์และลำดับเนื้อหา แต่จะเห็นความแตกต่างของการจัดการสอนอีเลิร์นนิ่งชัดเจนเมื่อต้องพิจารณาถึงบริบทการสอน ซึ่งจำนวนของผู้เรียนจะส่งผลต่อการวางแผนการออกแบบกิจกรรมการเรียนออนไลน์และการเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารที่จะเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ระดับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน สำหรับสมรรถนะด้านศาสตร์การสอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 สมรรถนะย่อย คือ 1. การวางแผนและเตรียมสอน 2. การออกแบบวิธีการสอน และกลยุทธ์การสอน รายละเอียดมีดังนี้

1) การวางแผนและเตรียมการสอน

- 1.1 เชื่อมโยงเป้าหมายของหลักสูตรและบริบทการทำงาน
- 1.2 ออกแบบหลักสูตรที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับทักษะการคิดขั้นสูง โดยสอดคล้องกับโปรแกรมการเรียนรู้
- 1.3 ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของผู้เรียน เกณฑ์การประเมินผล
- 1.4 จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
- 1.5 จัดการหลักสูตรหรือเนื้อหาวิชาในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ให้ประเด็นที่ต่างกัน ขนาดกลุ่มผู้เรียนที่ต่างกัน การติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในรูปแบบที่ต่างกัน เป็นต้น
- 1.6 พิจารณาความต้องการของผู้เรียนจากข้อมูลการสำรวจ การแสดงความคิดเห็น หรือการสัมภาษณ์
- 1.7 พัฒนาการกับ และวิเคราะห์ แบบสอบถามก่อนการเรียนรู้เกี่ยวกับความต้องการ แบบการเรียนรู้ ความจำเป็นและสภาพแวดล้อมของผู้เรียน
- 1.8 กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและแจ้งให้ผู้เรียนทราบในการสอนทุกครั้ง
- 1.9 บ่งชี้เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนและบริบทการเรียนรู้โดยเน้นความต้องการ ความสนใจ เป้าหมาย และประสบการณ์ของผู้เรียน
- 1.10 ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้
- 1.11 พิจารณา/ตัดสินใจ เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทาง ความคิดของผู้เรียน และออกแบบหน่วยการเรียนรู้การสอนที่เน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.12 กำหนดวิธีการสอนต่าง ๆ และวางแผนกิจกรรม การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตรจริง
- 1.13 เลือกใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและ ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

2. การออกแบบวิธีการสอนและกลยุทธ์การสอน

- 2.1 พัฒนาประมวลรายวิชาที่ให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ในรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล โดยพิจารณาความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 เลือกประยุกต์ เชื่อมโยง และประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอนและเครื่องมือทางการเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายและการดำเนินงานตามหลักสูตร และเพื่อสนองตอบความหลากหลายของผู้เรียน

2.3 กำหนดระเบียบและข้อตกลงในการเรียน

2.4 ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นงานการเรียนรู้เป็นฐานที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เช่น กระบวนการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม ทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสร้างผลงาน

2.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน และผู้เรียน-ผู้เรียน

2.6 พัฒนาคอร์สแวร์โดยเน้นความรู้และทักษะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางการเรียน

2.7 กำหนดกิจกรรมผู้เรียนฝึกปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบ จริยธรรม ศีลธรรม

2.5.2.2 สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์(Berge, 2001; Smith, 2005; 2006; Lavinson, 2007; Artino, 2008; Bawane & Spector, 2009.อ้างถึงในปราวีณยา สุวรรณ ญัฐโชติ. 2561: 249) เป็นสมรรถนะที่สำคัญและ เป็นส่วนที่ผู้สอนออนไลน์จะแสดงบทบาทและหน้าที่ ทั้งก่อนและระหว่างการจัดการสอน ผู้สอน ออนไลน์จะมีบทบาทหน้าที่ดูแลพื้นที่ห้องเรียนและสภาพแวดล้อมการเรียนออนไลน์แก่ผู้เรียน ออนไลน์ ประกอบด้วยสมรรถนะย่อยคือ 1. การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์และ 2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างอิสระตาม ความก้าวหน้าของผู้เรียนเองนั้นจะลดกิจกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ผู้เรียนน้อยลง เนื่องจากได้จัดสภาพแวดล้อมการเรียนออนไลน์ที่ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ เนื้อหาไว้ และการเข้าเรียน กำหนดเวลาเรียนหรืออัตราการเรียน นั้นขึ้นอยู่กับผู้เรียนแต่ละคน แต่ สำหรับอีเลิร์นนิ่งที่เน้นการเรียนเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ ผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องมีความสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน รายละเอียดดังนี้

1 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์

- 1.1 ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศแบบพบปะหรือออนไลน์) ก่อนการเรียน
- 1.2 ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน
- 1.3 เลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์***
- 1.4 ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม อาทิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เวลา งบประมาณ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางกายภาพ

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

- 2.1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนด้วยอารมณ์ขัน ความมั่นใจ ความเคารพ และมารยาท
- 2.2 แลกเปลี่ยนข้อตกลงของผู้เรียนเพื่อสร้างความรับผิดชอบทางการเรียนให้ผู้เรียน
- 2.3 สร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่อบอุ่นและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสังเกตและควบคุม พัฒนา รักษา และสนับสนุนการเสนอข้อความในการอภิปรายของสังคม/ชุมชนการเรียนรู้
- 2.4 ติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนตามกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการตัดสินใจโดยผู้เรียน
- 2.5 เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากตัวอย่างที่เกี่ยวข้องภายนอกห้องเรียน
- 2.6 ยึดหยุ่นในการตอบคำถามตามความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน ความเหมาะสมตามพื้นฐานทางวัฒนธรรมและความต้องการของผู้เรียน
- 2.7 สร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

2.5.2.3 สมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน

ผู้เรียนที่เรียนในระบบอีเลิร์นนิงมีความต้องการที่จะได้รับคำแนะนำและสนับสนุนจากผู้สอนเช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียน (Berge, 2001; Smith, 2005; Lavinson, 2007; Artino, 2008; Bawane & Spector, 2009. อ้างถึงในปราวินยา สุวรรณรัฐโชติ. 2561: 250) สภาพบริบทของการสอนแบบอีเลิร์นนิงนั้น การสื่อสารทั้งหมดเป็นการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้ช่วย สอนหรือทีมงานสนับสนุน สมรรถนะนี้แบ่งเป็น 2 สมรรถนะย่อย

ได้แก่ (1) การให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน และ (2) การส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน ผู้สอนออนไลน์จะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตัวตนของผู้เรียน และแสดงตนในฐานะผู้สอนออนไลน์ที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาการเรียนรู้รายละเอียดดังนี้

1. การให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน

- 1.1 ให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเฉพาะ
- 1.2 บ่งชี้วิธีการในการแนะนำแหล่งการเรียนรู้หรือหน่วยบริการทางการเรียนที่เหมาะสมทั้งในและนอกสถาบัน
- 1.3 จัดการเรียนการสอนในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้
- 1.4 ให้คำแนะนำการใช้ระบบจัดการการเรียนรู้
- 1.5 ให้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้อการอภิปรายอย่างชัดเจน

2. การส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน

- 2.1 สนับสนุนผู้เรียนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนรายบุคคล การกำหนดเป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- 2.2 ติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 2.3 กระตุ้นหรือสนับสนุนผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย โดยการช่วยให้ผู้เรียนสังเกต และควบคุมการทำความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเอง
- 2.4 ติดตามและทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อให้การสนับสนุนที่เหมาะสมทั้งผู้เรียนที่ก้าวหน้าเร็วและผู้เรียนที่เริ่มได้ช้า
- 2.5 ให้ผลป้อนกลับที่ละเอียดชัดเจน
- 2.6 ให้ผลป้อนกลับทันที
- 2.7 แจ้งคะแนนหรือผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบ เพื่อช่วยผู้เรียนประเมินและกำกับตนเองในการเรียน
- 2.8 สร้าง แก๊ไข ข้อคำถามใน FAQ จากคำถามที่เกิดขึ้นในระหว่างการบรรยาย
- 2.9 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีในระหว่างการเรียนในชั้นเรียน
- 2.10 เสนอแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาต่าง ๆ

2.5.2.4 สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล

การประเมินผลเป็นสมรรถนะของผู้สอนออนไลน์ที่จะปรากฏตั้งแต่การออกแบบการสอน ซึ่งต้องกำหนดหลักฐานการเรียนรู้และวิธีการวัดประเมินผลผู้เรียนออนไลน์ และเป็นสมรรถนะที่

จำเป็นระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้จึงถือว่าเป็นสมรรถนะสำคัญอีกสมรรถนะหนึ่ง (Smith, 2005; Yeh, 2007; Artino, 2008; Bawane & Spector, 2009. อ้างถึงใน ปรารวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. 2561: 251) อย่างไรก็ตาม การออกแบบการประเมินผลการเรียนอีเลิร์นนิ่ง ผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีการประเมิน (Assessment Tools) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในระบบจัดการการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับสมรรถนะด้าน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อไป สำหรับสมรรถนะด้านการประเมินผลนี้ครอบคลุม 3 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1. การบ่งชี้กระบวนการประเมินผล 2. การประเมินประสิทธิภาพการสอน และ 3. การประเมินการมีส่วนร่วมการเรียนรู้ของผู้เรียน รายละเอียดดังนี้

1. การบ่งชี้กระบวนการประเมินผล

1.1 ออกแบบการประเมิน ด้วยวิธีการอ่าน การเขียน การคำนวณ ที่สะท้อนความสามารถทางการคิดระดับสูง ประกอบด้วย ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

1.2 มีความสามารถในการประเมินผลที่หลากหลายในการสะท้อนความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนและการประเมินตนเอง เช่น การประเมินด้วยการเขียนตอบ บทความการนำเสนอด้วยมัลติมีเดีย แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

1.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้เรียน

1.4 ประยุกต์ใช้เครื่องมือวัดที่เป็นกลาง ยุติธรรมและมีความเท่าเทียม

2. การประเมินประสิทธิภาพการสอน

2.1 ประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน

2.2 ประเมินเครื่องมือและวัสดุทางการเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายและการดำเนินงานตามหลักสูตร

2.3 จัดทำเอกสารและรายงานผลการประเมิน

2.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอน

3. การประเมินการมีส่วนร่วมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.1 บ่งชี้เกณฑ์การประเมินการมีส่วนร่วมในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.2 ประเมินผลจากข้อความต่าง ๆ จากผู้เรียน

3.3 สังเกตและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม

3.4 ประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.5.2.5 สมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สอนออนไลน์ซึ่งต้องทำงานจัดการเรียนการสอนผ่านระบบจัดการการเรียนรู้(Learning Management System) นั้นทำให้สมรรถนะนี้เป็นสมรรถนะพื้นฐานหลักที่ผู้สอนออนไลน์ควรมี ทั้งนี้แบ่งเป็น 1. การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารขั้นพื้นฐาน และ 2. การใช้ระบบจัดการการเรียนรู้และเครื่องมือออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันมีหลากหลายระบบและเครื่องมือให้เลือกใช้ ผู้สอนออนไลน์จึงจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวให้คล่องแคล่ว (Berge, 2001; Smith, 2005; Lavinson, 2007; Yeh, 2007; Artino, 2008. อ้างถึงในปราวินยา สุวรรณรัฐโชติ. 2561: 252) นอกจากนี้มีการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ของผู้สอนออนไลน์ถือเป็นการแสดงบทบาททางเทคนิคให้แก่ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของเทคโนโลยี ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันออนไลน์ด้วย รายละเอียดของตัวบ่งชี้มีดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขั้นพื้นฐาน

- 1.1 ใช้โปรแกรมการนำเสนอโปรแกรมการพิมพ์งานต่าง ๆ การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การใช้อินเทอร์เน็ต
- 1.2 มีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพสัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์
- 1.3 มีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์***

2. การใช้ระบบจัดการเรียนรู้และเครื่องมือออนไลน์

- 2.1 ใช้ระบบจัดการการเรียนรู้ (LMS) อัปโหลดบทเรียน จัดการควบคุมห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ได้
- 2.2 ใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้
- 2.3 มีความสามารถจัดการ และดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้หรือเครื่องมือ การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้สะดวก

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัญชลี สารรัตน์ (2559: 1-13) ได้ตีพิมพ์บทความวิชาการเรื่อง การศึกษาเชิงสังเคราะห์เกี่ยวกับสมรรถนะสากล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ สมรรถนะสากล และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสากล โอกาสและความท้าทายสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาสมรรถนะสากลให้กับผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะคือ กลุ่มของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่สูงกว่ามาตรฐานประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมและแรงจูงใจที่จะทำให้คนผู้นั้นทำงานได้เหนือกว่าคนอื่นหรือสามารถทำผลงานได้แตกต่างจากผู้อื่นและประสบความสำเร็จ จึงได้มีการนำสมรรถนะมาใช้โดยเฉพาะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษา การเตรียมคน และการบริหารจัดการคน เมื่อโลกเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคสังคมฐานความรู้ (Knowledge Age) และด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีสารสนเทศหรือดิจิทัลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การข้ามพรมแดนจึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะสากล เพื่อให้มนุษย์ที่มีสมรรถนะสามารถให้ทำงานได้ในหลายสถานการณ์หลายวัฒนธรรมและหลายประเทศ จากความหมายดังกล่าวสมรรถนะและสมรรถนะสากลจึงสามารถพัฒนาได้และมีความจำเป็นต้องพัฒนา

รุ่งนภา ตั้งจิตระเจริญกุล และคณะ (2559: 195-215) ได้ทำการศึกษาวิจัยหัวข้อ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์วิจัย คือ 1. เพื่อสังเคราะห์สมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ 3. เพื่อประเมินสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจากการประเมินของผู้มีส่วนได้เสีย 4. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 5. เพื่อศึกษาปัจจัย/เงื่อนไขที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ จากการศึกษาพบว่า 1. จากการสังเคราะห์จากเอกสารของประเทศไทยและต่างประเทศจำนวน 84 ฉบับ เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน และจากการสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 120 คน พบว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านองค์ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ สมรรถนะด้านการวิจัยและพัฒนาสมรรถนะด้านการสอน สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านการสื่อสาร 2. สมรรถนะอื่นตามสายงาน

(Non-Core Competency) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ได้แก่สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม สมรรถนะด้านการบริการวิชาการ และสมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน และ 3. สมรรถนะการบริหารจัดการ (management Competency) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ได้แก่ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม สมรรถนะด้านการบริหารจัดการภายใต้การเปลี่ยนแปลง 2. ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและเป้าหมายของสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมินทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาจารย์ กลุ่มนักศึกษา และกลุ่มศิษย์เก่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.54 - 4.16 และ 4.49 - 4.82 3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และเป้าหมายของสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าสมรรถนะด้านองค์ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการบริการวิชาการ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารจัดการภายใต้การเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4. ผลการวิเคราะห์พหุระดับ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ระดับการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์

ทรงลักษณ์ สุกุลวิจิตรสินธุ์ (2560: 437- 450) ได้เผยแพร่บทความวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ โดย ทรงลักษณ์ สุกุลวิจิตรสินธุ์ เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ของนักศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ของนักศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้น ผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดเห็นระหว่างกัน โดยบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ที่แสดงบทบาท ความสำคัญและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ 2. เพื่อเสนอกรอบแนวคิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ของนักศึกษา จากการศึกษาพบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถทำให้ผลของการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์มีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ควรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ที่เหมาะสม เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ผ่านชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในสิ่งที่สนใจเดียวกัน และสามารถใช้หรือทำงานกับไฟล์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้การเรียนรู้ร่วมกันมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ร่วมกันต่อไป

ปราวีณยา สุวรรณวัชโชติ (2561: 244–256) ได้ตีพิมพ์บทความวิจัยเรื่อง สมรรถนะและบทบาทผู้สอนออนไลน์: การแสดงตนและสนับสนุนผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอสมรรถนะผู้สอนออนไลน์สำหรับการศึกษาทางไกล ด้วยรูปแบบอีเลิร์นนิ่ง ซึ่งดำเนินการสังเคราะห์จากเอกสารคัดสรร สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และสำรวจ ความคิดเห็นของผู้สอนออนไลน์จากการศึกษานำเสนอสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ ประกอบด้วย 5 ด้าน 11 สมรรถนะย่อย รวม 64 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. ศาสตร์การสอน 1.1 การวางแผนและเตรียมการสอน (13 ตัวบ่งชี้) 1.2 การออกแบบวิธีการสอนและกลยุทธ์การสอน (7 ตัวบ่งชี้) 2. การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ 2.1 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์ (4 ตัวบ่งชี้) 2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (7 ตัวบ่งชี้) 3. การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน (15 ตัวบ่งชี้) 3.1 การให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน (5 ตัวบ่งชี้) 3.2 การส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน (10 ตัวบ่งชี้) 4. การวัดและประเมินผล 4.1 การประเมินประสิทธิภาพการสอน (4 ตัวบ่งชี้) 4.2 การประเมิน การมีส่วนร่วมทางการเรียนของผู้เรียน (4 ตัวบ่งชี้) 4.3 การบ่งชี้กระบวนการประเมินผลและรายงาน ผล (4 ตัวบ่งชี้) 5. ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5.1 การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารขั้นพื้นฐาน (3 ตัวบ่งชี้) 5.2 การใช้ระบบจัดการเรียนรู้และเครื่องมือออนไลน์ (3 ตัวบ่งชี้) ส่วนท้ายของบทความเสนอความสำคัญและบทบาทการแสดงตนของผู้สอน ออนไลน์และการสนับสนุนผู้เรียนออนไลน์สำหรับอีเลิร์นนิ่งที่มีลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันที่แตกต่าง จากอีเลิร์นนิ่งที่ให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Paced ELearning) และการเรียนรู้ในชั้นเรียน

พัชรินทร์ อ้นพิพัฒน์ และคณะ (2562: 232-251) ได้เผยแพร่บทความวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่งในการเรียนการสอนของอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่ง 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่ง 3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานที่ทำให้อาจารย์ยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่ง ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและสัมภาษณ์ กลุ่มที่ศึกษาคือ อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 104 คน และผู้เชี่ยวชาญ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่งด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จากการศึกษา พบว่า 1. ระดับการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่งตามทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรมของ Roger อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยขั้นรับรู้มีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ขั้นยอมรับ ขั้นตัดสินใจ ขั้นสนใจ และขั้นการนำไปใช้มีค่าน้อยที่สุด 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่ง คือ แรงจูงใจในการใช้อีเลิร์นนิ่ง รองลงมาได้แก่คุณลักษณะของผู้สอน การรับรู้ลักษณะของนวัตกรรมอีเลิร์นนิ่ง และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการใช้อีเลิร์นนิ่ง ตามลำดับ 3. แนวทาง

การดำเนินงานที่ทำให้อาจารย์ยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่ง ประกอบด้วยการสนับสนุนของคณะเภสัชศาสตร์ การพัฒนาความสามารถและทัศนคติของอาจารย์ และการพัฒนาและการบริหารจัดการเกี่ยวกับอีเลิร์นนิ่ง

กาญจนา บุญภักดี (2563: A1 – A6) ได้นำเสนอบทความปริทัศน์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ ยุค New Normal โดยกาญจนา บุญภักดี มองว่า การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาในว่าจะใน สถานการณ์ เช่นไร ยุคเก่า ยุคใหม่ ยุคปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ยุคโควิด 19 ที่เรียกว่ายุค New Normal เข้ามาสู่ประเทศไทยและประเทศทั่วโลก เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 เกิดระบาดขึ้น มีผู้ ติดเชื้อ และเสียชีวิตมากมาย ผลของการระบาดส่งผลถึงทุกภาคส่วนต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเอง การเรียน การทำงาน การใช้ชีวิต มหรสพต่าง ๆ หยุดแสดง ส่งผลถึงเศรษฐกิจทรุดอย่างรุนแรง แม้กระทั่งการจัดการศึกษา สถานศึกษาต่างต้องยับยั้งตัวจากการจัดการ เรียนรู้แบบปกติมาเป็นการ จัดการเรียนรู้แบบปกติใหม่ หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Online ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอย่างเร่งด่วน ในช่วงเวลาเพียงไม่กี่เดือน สิ่งนี้เป็นคำตอบได้อย่างดีว่าผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา

วิทยา วาโย และคณะ (2563: 285 – 298) ได้นำเสนอบทความทางวิชาการเรื่อง การเรียน การสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19: แนวคิดและการ ประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน โดยวิทยา วาโย เห็นว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่อง การเรียน การสอนแบบออนไลน์มีองค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศการวัดและ การประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธี ที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันได้ การพิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะวิชา และบริบท ของผู้เรียนจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมี ประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ สำหรับสถาบันทางการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวด้วยการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน รวมทั้งวางแผนการรับมือกับภาวะหยุดชะงักทางการศึกษา (Education Disruption) เพื่อให้ การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ตามปกติและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งควรวิเคราะห์ถึงปัจจัยและความเป็นไปได้ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การ เรียนรู้มีความราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์

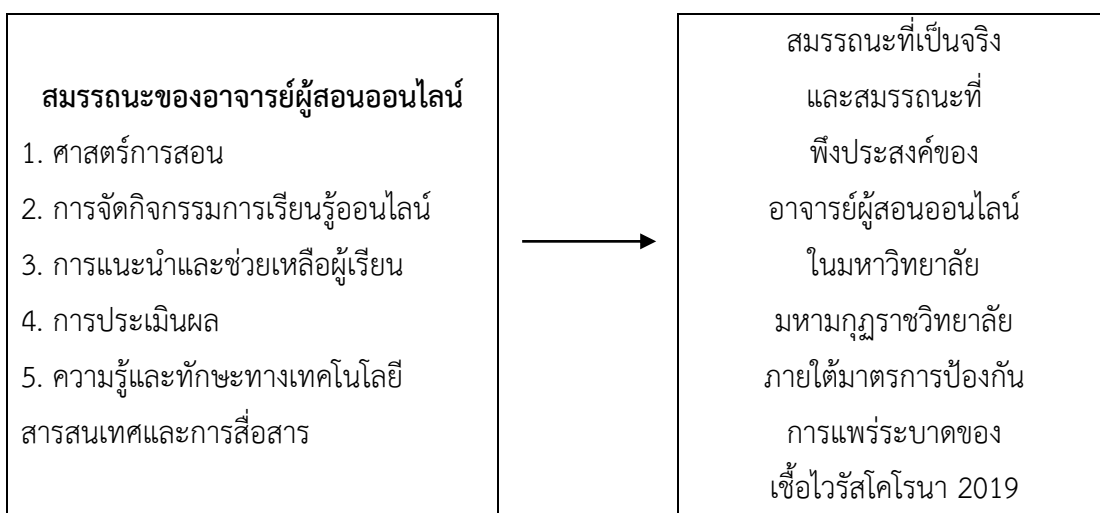
สิริพร อินทสนธิ์ (2563: 203 - 214) ได้นำเสนอผลงานเรื่อง โควิด -19 : กับการเรียน การ สอนออนไลน์ กรณีศึกษา รายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) กับการเรียนการสอนออนไลน์ในรายวิชา

การเขียนโปรแกรมเว็บ ซึ่งการระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีการปรับตัวในการเรียนการสอนจากการเรียนในห้องเรียนเป็นการสอนออนไลน์ ซึ่งมีการเลือกใช้โปรแกรมในการเรียนออนไลน์ซึ่งมีข้อดีข้อจำกัดแตกต่างกันไป ความพร้อมของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของผู้เรียน รวมถึงความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ตทั้งของผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดปัญหาได้ในระหว่างเรียน ซึ่งในรายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บนั้นอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาได้พูดคุยและปรับกระบวนการเรียนการสอนให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ โดยใช้เครื่องมือแอปพลิเคชันในการเรียนออนไลน์หลัก ๆ ได้แก่ Line Zoom YouTube และ Google Classroom ส่วนโปรแกรม Camtasia Studio ผู้สอนใช้สำหรับตัดต่อวิดีโอเพื่อใช้ในการสอนและใช้โปรแกรม TeamViewer เข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนในรายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บเกิดปัญหาการเขียนโปรแกรมขัดข้องขึ้นในระหว่างเรียน แม้ผู้เรียนและผู้สอนจะอยู่คนละพื้นที่กัน ซึ่งจากการเรียนออนไลน์ในรายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บไม่ค่อยพบปัญหาในการเรียนออนไลน์เกิดขึ้นมากนัก เนื่องจากเป็นรายวิชาปฏิบัติที่สามารถอัดคลิปวิดีโอและนำขึ้นไปเผยแพร่บน YouTube และให้นักศึกษาสามารถเข้ามาศึกษาได้ตลอดเวลาทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลา ซึ่งผู้สอนเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนออนไลน์สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการเรียนที่ยังอยู่ในสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 ที่กำลังแพร่ระบาดได้ดี และเหมาะกับรายวิชาที่เป็นเนื้อหาปฏิบัติผ่านทางคอมพิวเตอร์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ พบว่า ที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่สูงกว่ามาตรฐานประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมและแรงจูงใจที่จะทำให้คนผู้นั้นทำงานได้เหนือกว่าคนอื่นหรือสามารถทำผลงานได้แตกต่างจากผู้อื่นและประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนของอาจารย์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ จนนำไปสู่การเรียนรู้และประสิทธิภาพของผู้เรียนอันจะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ นอกจากนี้จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ของนักศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์ของนักศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะและบทบาทผู้สอนออนไลน์ ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะและบทบาทผู้สอนออนไลน์ และส่งเสริมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

2.7 สรุปกรอบแนวความคิด

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ศาสตร์การสอน 2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ 3. การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน 4. การประเมินผล 5. ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แล้วสรุปเป็นกรอบแนวความคิดดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวความคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 2. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัย ไว้ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 2 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชาสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ประกอบด้วย สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 9 รูป/คน สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จำนวน 44 รูป/คน รวม 53 รูป/คน และภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง จำนวน 67 รูป/คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 120 รูป/คน (รายงานการประเมินตนเอง ระดับหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2563) จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ตัวแทนนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย 2 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชาสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 – 4 ชั้นปีละ 1 รูป/คน รวม 8 รูป/คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นตัวแทนของนักศึกษา ภาควิชาสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และภาควิชา รัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 – 4 ชั้นปีละ 1 รูป/คน ผ่านการคัดเลือกจากการลงคะแนนเสียง โดยตรงและเปิดเผยจากสมาชิกในห้องเรียน
2. นักศึกษาต้องผ่านการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ในมหาวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี สาขา

ตอนที่ 2 สอบถามถึงระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการประเมินผล และด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (1932: 42-48) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การวัดดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) จะใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แบ่งการถามคำถามออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ศาสตร์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน การประเมินผล และความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

3.3 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) (ฉบับ 1 - 5) จากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกาศเรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมทั้งเอกสารทางราชการอื่น ๆ ตำรา บทความทางการวิจัย บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการวิจัย

2. กำหนดขอบข่ายด้านตัวแปรที่ต้องการศึกษา และสร้างแบบสอบถาม เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Analysis) ความถูกต้อง

เหมาะสม ความครอบคลุมและข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพัฒนาแบบสอบถามให้ถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามนั้นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดคะแนนไว้ ดังนี้

+1 เมื่อเห็นว่าตรงกับข้อบ่งชี้เนื้อหาตามที่ระบุไว้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับข้อบ่งชี้เนื้อหาตามที่ระบุไว้

-1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับข้อบ่งชี้เนื้อหาตามที่ระบุไว้

โดยค่า IOC $\geq .50$ หมายความว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

IOC $\leq .50$ หมายความว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สำหรับความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ดร. นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

2. ดร. อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

3. อาจารย์อัยยรี วีระพันธ์พงศ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

ผลการตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Analysis) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของข้อคำถาม คำนวณค่า IOC $\geq .50$ คิดเป็น ร้อยละ 100 โดยมีค่า Index of item objective congruence: IOC ที่ .901 แสดงว่าข้อคำถามความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เหมาะสม ภาษามีความชัดเจน และเข้าใจง่าย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาสาขาการปกครอง ภาคพิเศษ จำนวน 20 รูป/คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .879 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และพัฒนาแก้ไขเสร็จแล้ว และนำไปส่งขอจริยธรรมการวิจัยในคนต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และได้รับการรับรองผลตามหนังสือที่ จว. 177/2565 ลงวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2565 แล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยกำหนดไว้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง คณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงคณบดีคณะสังคมศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนที่สอง คณะผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแนะนำตนเอง แนะนำโครงการ พร้อมทั้งส่งแบบสอบถาม ชี้แจงรายละเอียดตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการจริยธรรมการทําวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างคณะผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

ขั้นตอนที่สาม นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และให้คะแนนตามค่าน้ำหนักตามที่กำหนดไว้ บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

ขั้นตอนที่สี่ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มาอธิบายตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยต่อไป

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่มของนักศึกษา จำนวน 8 รูป/คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มการสนทนากลุ่มของ
2. นำเสนอหัวข้อที่จะให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเสนอสาเหตุของปัญหา และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยนำเสนอเฉพาะแนวทางที่ไม่ซ้ำกัน
3. ร่วมกันอภิปรายและทำความเข้าใจกับแนวทางที่เสนอ อาจมีการเพิ่มเติมหรือจัดกลุ่มความคิดใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน

3.5 การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

คณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี ภาควิชา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ของระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอน ออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 ด้วยสถิติบรรยายโดยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดการแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ / พฤติกรรม / ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

หลังจากนั้นดำเนินการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย โดยใช้วิธี Priority Needs Index Modified : PNI_{Modified} เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) ของสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 โดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการ

จำเป็น หรือ Priority Needs Index Modified : $PNI_{Modified}$ เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550: 280) ซึ่งเป็นสูตรการหาค่าความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พึงประสงค์ แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นจริง โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I (Important) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
 D (Degree of success) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

โดยการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Priority Needs Index Modified : $PNI_{Modified}$ เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์ (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริง เพื่อหาคะแนนที่เป็นมาตรฐาน เมื่อถ่วงน้ำหนักจะทำให้ได้ค่าความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ระบุระดับความต้องการจำเป็นด้วยค่า $PNI_{Modified}$ เป็นรายชื่อที่มีค่า $PNI_{Modified}$ มาก แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นในระดับมากกว่า ชื่อที่มีค่า $PNI_{Modified}$ น้อย ความต้องการที่มีค่า $PNI_{Modified}$ มาก จึงควรให้ความสำคัญนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงก่อน

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเสนอสาเหตุของปัญหา และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา คณะผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้กำหนดขึ้น เพื่อนำไปสร้างข้อสรุปในการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการประเมินผล และด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สำหรับการศึกษสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สำหรับการศึกษปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ โดยมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4.4 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนนี้คณะผู้วิจัยต้องการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ ชั้นปี และภาควิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษาอยู่ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม			จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	ภิกษุ	12	10.00
		สามเณร	3	2.50
		คฤหัสถ์	49	40.83
	หญิง		56	46.67
	รวม		120	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปี	ปีที่ 1	42	35.00
	ปีที่ 2	27	22.50
	ปีที่ 3	22	18.33
	ปีที่ 4	29	24.17
รวม		120	100
ภาควิชา	ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	53	44.17
	ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์	67	55.83
รวม		120	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 แบ่งออกเป็น ภิษุ จำนวน 12 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.00 ส่วนสามเณร จำนวน 3 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.50 คฤหัสถ์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 40.83 และเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

ชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถามจากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 42 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมาคือชั้นที่ 4 จำนวน 29 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.17 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ตามลำดับ และชั้นปีที่ 3 จำนวน 22 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ จำนวน 67 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 55.83 ส่วนภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 53 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 44.17

4.2 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ในส่วนนี้คณะผู้วิจัยต้องการนำเสนอระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วยมิติสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ทั้งหมด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1. ศาสตร์การสอน 2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ 3. การแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา 4. การประเมินผล และ 5. ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 24 ข้อคำถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน

ตารางที่ 4.2 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน

n = 120

สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล	14 (13.1)	50 (23.6)	90 (23.6)	112 (29.4)	115 (31.2)	3.18	1.29	ปานกลาง
2. ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	12 (3.47)	80 (23.1)	87 (25.1)	112 (32.4)	55 (15.9)	2.88	1.53	ปานกลาง
3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	12 (3.54)	94 (27.7)	69 (20.4)	104 (30.7)	60 (17.7)	2.83	1.79	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน	10 (2.75)	70 (19.3)	111 (30.6)	72 (19.8)	100 (27.6)	3.03	1.21	ปาน กลาง
5. ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน	13 (3.57)	48 (13.2)	120 (33.0)	128 (35.2)	55 (15.1)	3.03	1.13	ปาน กลาง
รวม						2.99	1.59	ปาน กลาง

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.2 การศึกษาระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน พบว่าระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.99$, S.D. = 1.59)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 1.29) ข้อ 2. ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 2.88$, S.D. = 1.53) ข้อ 3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 1.79) ข้อ 4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.03$, S.D. = 1.21) และข้อ 5. ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน ($\bar{x} = 3.03$, S.D. = 1.13) มีระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน

n = 120

สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล	0 (0.00)	4 (0.78)	42 (8.17)	208 (40.5)	260 (50.6)	4.28	.735	มาก
2. ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	0 (0.00)	4 (0.79)	60 (11.9)	196 (38.8)	245 (48.5)	4.21	.777	มาก
3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	0 (0.00)	4 (0.76)	36 (6.84)	176 (33.5)	310 (59.0)	4.38	.735	มาก
4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน	0 (0.00)	6 (1.20)	57 (11.4)	204 (40.6)	235 (46.8)	4.18	.788	มาก
5. ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน	1 (0.20)	4 (0.79)	57 (11.2)	172 (33.8)	275 (54.0)	4.24	.840	มาก
รวม						4.26	.763	มาก

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน พบว่าระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = .763)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .735) ข้อ 2. ผู้สอนได้ตรวจสอบ

การจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .777) ข้อ 3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = .735) ข้อ 4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = .788) และข้อ 5. ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = .840) มีระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านศาสตร์การสอนอยู่ในระดับมากทั้งหมด

4.2.2 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

ตารางที่ 4.4 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

n = 120

สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน	11 (3.01)	44 (12.1)	153 (41.9)	92 (25.2)	65 (17.8)	3.04	1.09	ปานกลาง
2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงาน การเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน	10 (2.79)	60 (16.7)	117 (32.6)	132 (36.8)	40 (11.1)	2.99	1.07	ปานกลาง
3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์	9 (2.46)	66 (18.0)	114 (31.2)	92 (25.1)	85 (23.2)	3.05	1.16	ปานกลาง
4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	7 (1.88)	78 (20.9)	72 (19.3)	136 (36.5)	80 (21.5)	3.11	1.17	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4 (1.04)	64 (16.6)	111 (28.8)	112 (29.0)	95 (24.6)	3.22	1.11	ปานกลาง
รวม						3.08	1.11	ปานกลาง

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.4 การศึกษาระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ พบว่า ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 1.11)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน ($\bar{x} = 3.04$, S.D. = 1.09) ข้อ 2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 2.99$, S.D. = 1.07) ข้อ 3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 1.16) ข้อ 4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 1.17) ข้อ 5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 1.11) มีระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ตารางที่ 4.5 ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

n = 120

สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน	2 (0.40)	8 (1.62)	72 (14.6)	148 (29.9)	265 (53.5)	4.13	.958	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงาน การเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน	0 (0.00)	0 (0.00)	54 (10.3)	168 (32.2)	300 (57.5)	4.35	.729	มาก
3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์	2 (0.42)	12 (2.53)	78 (16.5)	192 (40.5)	190 (40.1)	3.95	.942	มาก
4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	0 (0.00)	2 (0.39)	57 (11.2)	192 (37.6)	260 (50.9)	4.26	.750	มาก
5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	1 (0.19)	2 (0.39)	54 (10.5)	172 (33.5)	285 (55.5)	4.28	.812	มาก
รวม						4.20	.807	มาก

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ พบว่า ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .807)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = .958) ข้อ 2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงาน การเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = .729) ข้อ 3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .942) ข้อ 4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = .750) ข้อ 5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .812) มีระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2.3 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา

ตารางที่ 4.6 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา

n = 120

สมรรถนะด้านการแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษา	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า
1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน	8 (2.05)	56 (14.7)	108 (28.4)	128 (33.7)	80 (21.1)	3.26	1.08	ปาน กลาง
2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล	8 (2.11)	56 (14.7)	108 (28.4)	128 (33.7)	80 (21.1)	3.17	1.13	ปาน กลาง
3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนด เป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	6 (1.60)	70 (18.7)	93 (24.9)	140 (37.4)	65 (17.4)	3.12	1.10	ปาน กลาง
4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง	7 (7.87)	78 (20.9)	81 (21.7)	108 (28.9)	100 (26.7)	3.12	1.20	ปาน กลาง
5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน	7 (1.81)	66 (17.1)	75 (19.4)	148 (38.3)	90 (23.3)	3.22	1.18	ปาน กลาง
รวม						3.18	1.13	ปาน กลาง

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.6 การศึกษาระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา พบว่า ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 1.11)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.26$, S.D. = 1.08) ข้อ 2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 1.13) ข้อ 3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนด เป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วาง

ไว้ ($\bar{x} = 3.12$, S.D. = 1.10) ข้อ 4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.12$, S.D. = 1.20) และ ข้อ 5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 1.18) มีระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ตารางที่ 4.7 ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา

n = 120

สมรรถนะด้านการแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษา	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า
1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน	1 (0.20)	8 (1.59)	51 (11.3)	172 (34.2)	265 (52.7)	4.19	.882	มาก
2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล	2 (0.39)	0 (0.00)	63 (12.3)	156 (30.5)	290 (56.8)	4.26	.865	มาก
3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนดเป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	2 (0.40)	6 (1.19)	57 (11.3)	164 (32.5)	275 (54.6)	4.20	.913	มาก
4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง	2 (0.39)	2 (0.39)	57 (11.0)	128 (24.7)	330 (63.6)	4.32	.890	มาก
5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน	4 (0.82)	10 (2.05)	54 (11.1)	184 (37.8)	235 (48.3)	4.06	1.01	มาก
รวม						4.20	.897	มาก

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.7 การศึกษาระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา พบว่า ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .897)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนรู้แต่ละหัวข้อ อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = .882) ข้อ 2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการ คำแนะนำเฉพาะรายบุคคล ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = .865) ข้อ 3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนด เป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .913) ข้อ 4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = .890) และ ข้อ 5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 1.01) มีระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2.4 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล

ตารางที่ 4.8 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล

n = 120

สมรรถนะด้านการประเมินผล	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน	8 (2.09)	58 (15.2)	96 (25.1)	140 (36.7)	80 (21.0)	3.18	1.15	ปานกลาง
2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน	4 (1.04)	40 (10.4)	153 (39.7)	148 (38.4)	40 (10.4)	3.21	.916	ปานกลาง
3. ผู้สอนมีประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา	13 (3.62)	46 (12.8)	129 (35.9)	136 (37.9)	35 (9.75)	2.99	1.07	ปานกลาง
รวม						3.13	.953	ปานกลาง

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.8 การศึกษาระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล พบว่า ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์

ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$, S.D. = .953)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 1.15) ข้อ 2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = .916) และ ข้อ 3. ผู้สอนมีประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา ($\bar{x} = 2.99$, S.D. = 1.07) มีระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ตารางที่ 4.9 ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล

n = 120

สมรรถนะด้านการประเมินผล	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน	3 (0.61)	4 (0.81)	66 (13.3)	172 (34.8)	250 (50.5)	4.13	.940	มาก
2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน	1 (0.19)	8 (1.56)	42 (8.19)	172 (33.5)	290 (56.5)	4.28	.860	มาก
3. ผู้สอนมีประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา	4 (0.84)	12 (2.52)	78 (16.4)	148 (31.0)	235 (49.3)	3.98	1.06	มาก
รวม						4.13	.919	มาก

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.9 การศึกษาระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล พบว่า ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = .919)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = .940) ข้อ 2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .860) และ ข้อ 3. ผู้สอนมีประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 1.06) มีระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากทั้งหมด

4.2.5 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตารางที่ 4.10 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

n = 120

สมรรถนะด้านการแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษา	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า
1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่ง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่าง เหมาะสม	14 (3.83)	50 (13.7)	105 (28.7)	132 (36.1)	65 (17.8)	3.05	1.18	ปาน กลาง
2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสาร ที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคม ออนไลน์	9 (2.45)	78 (21.2)	60 (16.3)	156 (42.4)	65 (17.7)	3.07	1.18	ปาน กลาง
3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อ ติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์	12 (3.18)	68 (18.0)	72 (19.1)	100 (26.5)	125 (33.2)	3.14	1.31	ปาน กลาง
4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่ง เอกสารประกอบการสอน จัดการ ควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้	12 (3.27)	68 (18.5)	75 (20.4)	132 (36.0)	80 (21.8)	3.06	1.23	ปาน กลาง
5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและ ต่างเวลาได้	6 (1.57)	36 (3.42)	153 (40.1)	152 (39.8)	35 (9.16)	3.18	.935	ปาน กลาง
6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการและ ดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้หรือ เครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษา สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก	10 (2.65)	38 (10.1)	126 (33.4)	168 (44.6)	35 (9.28)	3.14	1.03	ปาน กลาง
รวม						3.11	1.01	ปาน กลาง

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.10 การศึกษาระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร พบว่า ระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 1.01)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 1.18) ข้อ 2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์ ($\bar{x} = 3.07$, S.D. = 1.18) ข้อ 3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 1.31) ข้อ 4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้ ($\bar{x} = 3.06$, S.D. = 1.23) ข้อ 5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้ ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = .935) ข้อ 6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการและดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 1.03) มีระดับสมรรถนะที่เป็นจริงของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ตารางที่ 4.11 ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

n = 120

สมรรถนะด้านการแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษา	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า
1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม	4 (0.80)	8 (1.60)	42 (8.38)	172 (34.3)	275 (54.9)	4.18	.993	มาก
2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์	2 (0.40)	10 (1.98)	54 (10.7)	148 (29.4)	290 (57.5)	4.20	.958	มาก
3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์	1 (0.20)	10 (2.02)	48 (9.70)	216 (43.6)	220 (44.4)	4.13	.856	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้	3 (0.60)	8 (1.60)	33 (6.61)	220 (44.1)	235 (47.1)	4.15	.907	มาก
5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้	2 (0.41)	20 (4.15)	48 (9.96)	192 (39.8)	220 (45.6)	4.02	.996	มาก
6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการและดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก	1 (0.19)	10 (1.95)	45 (8.75)	148 (28.8)	310 (60.3)	4.28	.900	มาก
รวม						4.16	.935	มาก

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.11 การศึกษาระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร พบว่า ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = .935)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = .993) ข้อ 2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .958) ข้อ 3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = .856) ข้อ 4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = .907) ข้อ 5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้ ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = .996) ข้อ 6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการและดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .900) มีระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อยู่ในระดับมากทั้งหมด

4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ความต้องการจำเป็น (PNI)	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า		
1. ด้านศาสตร์การสอน	2.99	1.59	ปานกลาง	4.26	.763	มาก	0.42	1
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	3.08	1.11	ปานกลาง	4.20	.807	มาก	0.36	2
3. ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา	3.18	1.13	ปานกลาง	4.20	.897	มาก	0.32	4
4. ด้านการประเมินผล	3.13	.953	ปานกลาง	4.13	.919	มาก	0.32	4
5. ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	3.11	.137	ปานกลาง	4.16	.056	มาก	0.34	3
รวม	3.10	1.01	ปานกลาง	4.19	.935	มาก	0.35	

จากตารางที่ 4.12 การศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ในภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านด้านการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.42) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (PNI = 0.36) และสมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (PNI = 0.34) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน (PNI = 0.32) และสมรรถนะ ด้านการประเมินผล (PNI = 0.32) มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดในอัตราส่วนที่เท่ากัน

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านศาสตร์การสอน

สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า		
1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบ และหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล	3.18	1.29	ปานกลาง	4.28	.735	มาก	0.35	5
2. ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	2.88	1.53	ปานกลาง	4.21	.777	มาก	0.43	2
3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	2.83	1.79	ปานกลาง	4.38	.735	มาก	0.55	1
4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน	3.03	1.21	ปานกลาง	4.18	.788	มาก	0.38	4
5. ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน	3.03	1.13	ปานกลาง	4.24	.840	มาก	0.40	3
รวม	2.99	1.59	ปานกลาง	4.26	.763	มาก	0.42	1

จากตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย การศึกษาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านศาสตร์การสอน เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.55) ค่าความต้องการจำเป็นรองลงมาคือ ข้อ 2. ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (PNI = 0.43) ข้อ 5. ผู้สอนได้ออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน (PNI = 0.40) ข้อ 4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน (PNI = 0.38) ตามลำดับ และ ข้อ 1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบ และหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.35)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ออนไลน์	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า		
1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน	3.04	1.09	ปานกลาง	4.13	.958	มาก	0.35	3
2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน	2.99	1.07	ปานกลาง	4.35	.729	มาก	0.45	1
3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่างเครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์	3.05	1.16	ปานกลาง	3.95	.942	มาก	0.30	5
4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	3.11	1.17	ปานกลาง	4.26	.750	มาก	0.37	2
5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	3.22	1.11	ปานกลาง	4.28	.812	มาก	0.33	4
รวม	3.08	1.11	ปานกลาง	4.20	.807	มาก	0.36	2

จากตารางที่ 4.14 การศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อ 2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.45) รองลงมาคือ ข้อ 4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง (PNI = 0.37) ข้อ 1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน (PNI = 0.35) ข้อ 5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน (PNI = 0.33) ตามลำดับ และ ข้อ 3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.30)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา

สมรรถนะด้านการแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษา	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า		
1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้อชัดเจน	3.26	1.08	ปานกลาง	4.19	.882	มาก	0.29	4
2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล	3.17	1.13	ปานกลาง	4.26	.865	มาก	0.34	3
3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนด เป้าหมาย การพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	3.12	1.10	ปานกลาง	4.20	.913	มาก	0.35	2
4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.12	1.20	ปานกลาง	4.32	.890	มาก	0.38	1

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน	3.22	1.18	ปานกลาง	4.06	1.01	มาก	0.26	5
รวม	3.18	1.13	ปานกลาง	4.20	.897	มาก	0.32	4

จากตารางที่ 4.15 การศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.38) รองลงมาคือ ข้อ 3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนด เป้าหมาย การพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (PNI = 0.35) ข้อ 2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล (PNI = 0.34) ข้อ 1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน (PNI = 0.29) ตามลำดับ และ ข้อ 5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.26)

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการประเมินผล

สมรรถนะด้านการประเมินผล	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า		
1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน	3.18	1.15	ปานกลาง	4.13	.940	มาก	0.30	3
2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน	3.21	.916	ปานกลาง	4.28	.860	มาก	0.34	1

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

3. ผู้สอนมีประเมิณผลการมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมของนักศึกษา	2.99	1.07	ปาน กลาง	3.98	1.06	มาก	0.33	2
รวม	3.13	.953	ปาน กลาง	4.13	.919	มาก	0.32	4

จากตารางที่ 4.16 การศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการประเมินผล เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อ 2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.34) รองลงมาคือ ข้อ 3. ผู้สอนมีประเมิณผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา (PNI = 0.33) และ ข้อ 1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.30)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	สมรรถนะที่เป็นจริง			สมรรถนะที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า		
1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรม การส่งงานงาน การส่งจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม	3.05	1.18	ปาน กลาง	4.18	.993	มาก	.370	1
2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่ เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และ ลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์	3.07	1.18	ปาน กลาง	4.20	.958	มาก	.368	2
3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อ ติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์	3.14	1.31	ปาน กลาง	4.13	.856	มาก	0.32	5
4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสาร ประกอบการสอน จัดการควบคุม ห้องเรียนออนไลน์ได้	3.06	1.23	ปาน กลาง	4.15	.907	มาก	.356	4

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้	3.18	.935	ปานกลาง	4.02	.996	มาก	0.26	6
6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการ และดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้ หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก	3.14	1.03	ปานกลาง	4.28	.900	มาก	.363	3
รวม	3.11	1.01	ปานกลาง	4.16	.935	มาก	0.34	3

จากตารางที่ 4.17 การศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = .370) รองลงมาคือ ข้อ 2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์ (PNI = .368) ข้อ 6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการ และดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้ หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก (PNI = .363) ข้อ 4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้ (PNI = .356) ข้อ 3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (PNI = 0.32) ตามลำดับ และ ข้อ 5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้ มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.26)

ตารางที่ 4.18 ผลความแตกต่างของระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของ
อาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการ
การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์	สมรรถนะ ที่เป็นจริง		สมรรถนะ ที่พึงประสงค์		t-test	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ด้านศาสตร์การสอน	2.99	1.59	4.26	.763	14.833	.000*
2. สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.08	1.11	4.20	.807	11.647	.000*
3. สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน	3.18	1.13	4.20	.897	13.872	.000*
4. สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ด้านการประเมินผล	3.13	.953	4.13	.919	25.750	.000*
5. สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	3.11	1.01	4.16	.935	18.483	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 การศึกษาผลความแตกต่างของระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกัน การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในทุกด้านมีความแตกต่างกันนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (P-value = .000)

4.4 การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การเสนอแนะทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จากตัวแทนนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 2 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชาสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และภาควิชารัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 – 4 ชั้นปีละ 1 รูป/คน รวม 8 รูป/คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยได้เสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

4.4.1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ด้านศาสตร์การสอน

ปัญหา

1. การออกแบบรายวิชาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ ตลอดจนไม่สอบถามความต้องการความสนใจของผู้เรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. หลักสูตรและผู้สอนควรออกแบบรายวิชาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอน
2. หลักสูตรและผู้สอนควรออกแบบรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยการออกแบบรายวิชาที่เน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.4.2 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหา

1. ในช่วงแรกผู้สอนขาดการชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน โดยไม่ได้ระบุว่าจะใช้ Platform ใดบ้างในการสอน เช่น ครั้งแรกใช้ zoom ในการสอน ครั้งที่สองใช้ google classroom ในการสอน

2. ในแต่ละรายวิชาจะใช้ Platform ในการสอนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นักศึกษาต้องใช้หลาย Platform ในการเรียน

3. การมอบหมายงานการเรียน และกำหนดการส่งงานยังขาดความชัดเจนและช่องทางการส่งงานไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น บางรายวิชาให้ส่งงานผ่านไปรษณีย์ แต่ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด นักศึกษาไม่สามารถออกไปส่งงานในที่ทำการไปรษณีย์ได้อย่างสะดวก

4. ผู้สอนไม่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง การเรียนส่วนใหญ่เป็นการฟังบรรยาย หรือฟังเพื่อนนำเสนองานเท่านั้น

5. ผู้สอนไม่กระตุ้น ไม่สร้างแรงจูงใจ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. ผู้สอนต้องให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอนก่อนการเรียน ตลอดจนกำหนด Platform ที่ชัดเจนและแน่นอน เพื่อใช้ในการสอนตลอดรายวิชา

2. อาจารย์ประจำหลักสูตรควรประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาร่วมกับผู้สอนแต่ละรายวิชา เพื่อหาทางออกและกำหนด Platform เดียวกันสำหรับการเรียนการสอน

3. ผู้สอนต้องกำหนดกิจกรรม มอบหมายงาน และกำหนดแนวทางการส่งงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การส่งงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อลดการเดินทางที่ส่งต่อการสัมผัสเชื้อโรค

4. ผู้สอนต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง ตลอดจนกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

5. ผู้สอนและหลักสูตรต้องร่วมกันออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์ที่เหมาะสม เช่น การกำหนด Platform ในการสอน การมอบหมายงานและช่องทางการส่งงาน ตลอดจนการแนะนำแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างเหมาะสมอีกด้วย

4.4.3 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน

ปัญหา

1. เมื่อมีปัญหา นักศึกษาไม่แน่ใจว่าจะปรึกษากับอาจารย์ทางช่องทางใด เนื่องจากอาจารย์แต่ละท่านมีช่องทางการติดต่อหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ Line, facebook Messenger.

2. เมื่อนักศึกษาปรึกษากับผู้สอนแล้ว จะไม่ได้รับการช่วยเหลือแบบทันทีทันใดและไม่ละเอียดชัดเจน และให้นักศึกษาติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง

3. บางรายวิชามีจำนวนนักศึกษาเยอะ ไม่สัมพันธ์กับจำนวนผู้สอน ส่งผลให้การให้คำปรึกษา และการตอบคำถามเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง เท่าเทียม และเลือกปฏิบัติ ส่งผลให้นักศึกษาได้รับการแก้ไข ปัญหาล่าช้า

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. ก่อนการเรียนการสอนทุกรายวิชา ผู้สอนต้องชี้แจงแนวทางการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ อย่างละเอียด ครบถ้วน และชัดเจน รวมทั้งการกำหนดช่วงเวลาการติดต่อ และแนะนำช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน สะดวกต่อการติดต่อสื่อสารของนักศึกษา

2. ผู้สอนต้องชี้แจงให้กับผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจนว่า ประเด็นใดอยู่ในความรับผิดชอบของผู้สอน และในแต่ละประเด็นนั้นต้องใช้ระยะเวลาในการช่วยเหลือเท่าใด นอกจากนี้ประเด็นใดที่เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น ๆ ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือนักศึกษาแก้ไขปัญหา เช่น การให้ช่องทางการติดต่อประสานงาน เป็นต้น

3. ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องสำรวจผู้เรียนที่มีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันเฉพาะราย เช่น การชำระค่าเทอม การลงทะเบียน หรือผู้ที่ไม่เข้าเรียนออนไลน์อย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนดังกล่าวที่มีความต้องการเฉพาะเป็นรายบุคคล และเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

4. ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องประชุมเพื่อปรึกษาหารือ จัดจำนวนห้องให้เพียงพอเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษา เช่น หากมีจำนวนนักศึกษาเยอะ ควรแบ่งเป็นห้องเรียน เพื่อให้จำนวนนักศึกษาสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อให้การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาของนักศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และไม่เลือกปฏิบัติ

4.4.4 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ด้านการประเมินผล

ปัญหา

1. ผู้สอนใช้วิธีการประเมินและวัดผลในรูปแบบเดิมกล่าวคือการเขียนคำตอบด้วยลายมือลงในกระดาษคำตอบ และเมื่อเสร็จแล้วให้ส่งกระดาษคำตอบนั้นมายังมหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์

2. แนวทางการประเมินผลบางรายวิชาขาดเครื่องมือชี้วัดที่เป็นกลาง และยุติธรรม เช่น บางรายวิชาให้นักศึกษาทำข้อสอบผ่าน google form แต่ขาดการควบคุมเรื่องการทุจริตและการควบคุมระยะเวลา เป็นต้น

3. การประเมินผู้สอนในแต่ละรายวิชา ผู้สอนส่งช่องทางการประเมินมาให้ นักศึกษาล่าช้า โดยไม่ได้ส่งช่องทางการประเมินหลังเรียนจบรายวิชานั้น ๆ และในขณะเดียวกันนักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินตามหน้าที่ ไม่ได้ประเมินตามความรู้สึกที่แท้จริง ส่งผลให้ผลการประเมินไม่แม่นยำ

4. ผู้สอนไม่มีการประเมินความรู้สึกของผู้เรียนระหว่างการบรรยาย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. ผู้สอนควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการประเมินความรู้ของผู้เรียนที่สะท้อนความสามารถทางการคิดระดับสูง ทั้งทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ รวมทั้งการประเมินดังกล่าวต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละรายวิชาด้วย นอกจากนี้ผู้สอนต้องกำหนดแนวทางการประเมินที่เป็นกลาง ยุติธรรม ความเท่าเทียม และสามารถวัดความสามารถของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลังจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้สอนส่งช่องทางการประเมินผู้สอนให้แก่ผู้เรียนแบบทันทีทันใด เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่แม่นยำ และเชื่อถือได้

3. ระหว่างการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้สอนการประเมินความรู้สึกของผู้เรียนระหว่างการบรรยาย เช่น สังเกตจากการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เพื่อปรับกลยุทธ์การสอนให้สอดคล้องกับความรู้สึก และความต้องการของนักศึกษาในการเรียนแต่ละครั้ง

4.4.5 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมรรถนะผู้สอนออนไลน์ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ปัญหา

1. ในช่วงแรกที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผู้สอนบางท่านขาดความรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยไม่สามารถจัดการเรียนการสอนผ่าน Platform ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนได้ เช่น การสอนผ่าน Line เป็นต้น

2. ในบางรายวิชา อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ซื้อใบอนุญาต (License) ของ Platform นั้น ๆ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดระหว่างการเรียนการสอน เช่น Platform ZOOM Meetings แบบ Basic ซึ่งสามารถใช้ได้แบบไม่เสียค่าบริการ แต่มีข้อจำกัดคือ ใช้เวลาในการเรียนการสอนได้สูงสุดไม่เกินครั้งละ 40 นาที หากหมดเวลาต้องเริ่มโปรแกรมใหม่ ส่งผลให้การบรรยายของผู้สอนขาดความต่อเนื่อง

3. เมื่อนักศึกษาส่งงานไปยังผู้สอนตามช่องทางที่ผู้สอนกำหนด เช่น เมล์ หรือไปรษณีย์เรียบร้อยแล้ว ผู้สอนไม่ตอบกลับมามีได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ทำให้นักศึกษาไม่ทราบว่าผู้สอนได้รับแล้วหรือยัง ตลอดจนการออกไปส่งงานที่สำนักงานไปรษณีย์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด – 19 มีความยากลำบาก เนื่องจากสำนักงานไปรษณีย์มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เพราะมีการสลับ/ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. คณะหรือหลักสูตรควรจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและเลือกใช้ Platform สำหรับการสอนได้อย่างเหมาะสม
2. มหาวิทยาลัย คณะหรือหลักสูตร ต้องสนับสนุนโดยการซื้อใบอนุญาต (License) ของแต่ละ Platform เพื่อลดข้อจำกัดและส่งเสริมสมรรถนะผู้สอน
3. เมื่อนักศึกษาส่งงานไปยังผู้สอนตามช่องทางที่ผู้สอนกำหนดเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนควรตอบกลับการส่งงานดังกล่าวทุกครั้ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ
2. เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) สามารถสรุปผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 แบ่งออกเป็น ภูมิภาค จำนวน 12 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.00 สามเณร จำนวน 3 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.50 ศฤกษณ์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 40.83 และเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

ชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถามจากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 42 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมาคือชั้นที่ 4 จำนวน 29 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.17 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ตามลำดับ และชั้นปีที่ 3 จำนวน 22 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 18.53 ตามลำดับ

ศึกษาอยู่ในภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ จำนวน 67 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 55.83 ส่วนภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 53 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 44.17

5.1.2 ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ในภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านด้านศาสตร์การสอน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.42) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (PNI = 0.36) และสมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (PNI = 0.34) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน (PNI = 0.32) และสมรรถนะ ด้านการประเมินผล (PNI = 0.32) มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดในอัตราส่วนที่เท่ากัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านศาสตร์การสอน เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3. ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.55) ค่าความต้องการจำเป็นรองลงมาคือ ข้อ 2. ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (PNI = 0.43) ข้อ 5. ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน (PNI = 0.40) ข้อ 4. ผู้สอนได้กำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน (PNI = 0.38) ตามลำดับ และ ข้อ 1. ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของนักศึกษาและเกณฑ์การประเมินผล มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.35)

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2. ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียนรู้ กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.45) รองลงมาคือ ข้อ 4. ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง (PNI = 0.37) ข้อ 1. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศ) ก่อนการเรียน (PNI = 0.35) ข้อ 5. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน (PNI = 0.33) ตามลำดับ และ ข้อ 3. ผู้สอนเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับท่าน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.30)

3. ด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4. ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.38) รองลงมาคือ ข้อ 3. ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนราย การกำหนด เป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (PNI = 0.35) ข้อ 2. ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล (PNI = 0.34) ข้อ 1. ผู้สอนได้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน

(PNI = 0.29) ตามลำดับ และข้อ 5. ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.26)

4. ด้านการประเมินผล เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อ 2. ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.34) รองลงมาคือ ข้อ 3. ผู้สอนมีประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา (PNI = 0.33) และ ข้อ 1. ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.30)

5. ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เมื่อวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อ 1. ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงาน งาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = .370) รองลงมาคือ ข้อ 2. ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์ (PNI = .368) ข้อ 6. ผู้สอนมีความสามารถจัดการ และดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้ หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก (PNI = .363) ข้อ 4. ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้ (PNI = .356) ข้อ 3. ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (PNI = 0.32) ตามลำดับ และ ข้อ 5. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้ มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.26)

5.1.3 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. ด้านศาสตร์การสอน

หลักสูตรและผู้สอนควรออกแบบรายวิชาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนออกแบบรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยการออกแบบรายวิชาที่เน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนต้องให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอนก่อนการเรียน ตลอดจนกำหนด Platform ที่ชัดเจนและแน่นอน เพื่อใช้ในการสอนตลอดรายวิชา ตลอดจนกำหนดกิจกรรมมอบหมายงาน และกำหนดแนวทางการส่งงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องสร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนด้วยตนเอง ตลอดจนกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

นอกจากนี้ผู้สอนและหลักสูตรต้องร่วมกันออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์เหมาะสม เช่น การกำหนด Platform ในการสอน การมอบหมายงานและช่องทางการส่งงาน ตลอดจนการแนะนำแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างเหมาะสม และประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือกับผู้สอนแต่ละรายวิชา เพื่อหาทางออก และกำหนด Platform เดียวกันสำหรับการเรียนการสอนอีกด้วย

3. ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน

ก่อนการเรียนการสอนทุกรายวิชา ผู้สอนต้องชี้แจงแนวทางการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ อย่างละเอียด ครบถ้วน และชัดเจน รวมทั้งการกำหนดช่วงเวลาการติดต่อ และแนะนำช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน สะดวกต่อการติดต่อสื่อสารของนักศึกษา และต้องชี้แจงให้กับผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจนว่า ประเด็นใดอยู่ในความรับผิดชอบของผู้สอน และในแต่ละประเด็นนั้นต้องใช้ระยะเวลาในการช่วยเหลือเท่าใด นอกจากนี้ประเด็นใดที่เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น ๆ ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือนักศึกษาแก้ไขปัญหา เช่น การให้ช่องทางการติดต่อประสานงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องสำรวจผู้เรียนที่มีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันเฉพาะราย เช่น การชำระค่าเทอม การลงทะเบียน หรือผู้ที่ไม่เข้าเรียนออนไลน์อย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนดังกล่าวที่มีความต้องการเฉพาะเป็นรายบุคคล และเก็บรักษาไว้เป็นความลับ รวมทั้งต้องประชุมเพื่อปรึกษาหารือ จัดจำนวนห้องให้เพียงพอ เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาเพื่อให้จำนวนนักศึกษาสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อให้การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาของนักศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และไม่เลือกปฏิบัติ

4. ด้านการประเมินผล

ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้สอนการประเมินความรู้สึกของผู้เรียนระหว่างการบรรยาย เช่น สังเกตจากการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เพื่อปรับกลยุทธ์การสอนให้สอดคล้องกับความรู้สึก และความต้องการของนักศึกษาในการเรียนแต่ละครั้ง

การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการประเมินความรู้สึกของผู้เรียนที่สะท้อนความสามารถทางการคิดระดับสูง ทั้งทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ รวมทั้งการประเมินดังกล่าวต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละรายวิชาด้วย นอกจากนี้ต้องกำหนดแนวทางการประเมินที่เป็นกลาง ยุติธรรม ความเท่าเทียม และสามารถวัดความสามารถ

ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้สอนส่งช่องทางการประเมินผู้สอนให้แก่ผู้เรียนแบบทันทีทันใด เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่แม่นยำ ตรง และเชื่อถือได้

5. ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ในการส่งงานที่ได้รับมอบหมายนั้น เมื่อนักศึกษาส่งงานไปยังผู้สอนตามช่องทางที่ผู้สอนกำหนดเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนควรตอบกลับการส่งงานดังกล่าวทุกครั้ง นอกจากนี้มหาวิทยาลัย คณะหรือหลักสูตร ต้องสนับสนุนโดยการซื้อใบอนุญาต (License) ของแต่ละ Platform เพื่อลดข้อจำกัด และส่งเสริมสมรรถนะผู้สอน รวมทั้งควรจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและเลือกใช้ Platform สำหรับการสอนได้อย่างเหมาะสม

5.2 การอภิปรายผล

การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คณะผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาอภิปรายในแต่ละด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านศาสตร์การสอน

สมรรถนะด้านศาสตร์การสอนของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาพบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านศาสตร์การสอน มีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก (PNI = 0.42) เนื่องจากเป็นสมรรถนะของผู้สอนที่สำคัญที่สุด โดยผู้สอนต้องมีความรู้ความชำนาญในการสอนวิชาเฉพาะ และจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ในด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนด้วย (เพ็ญฤทัย พุฒิกุณเกษม และชนากร ปรีชา, 2564: 380) สอดคล้องกับมัลลิกา เกตุขรรค์รัตน์ และคณะ (2558, 112-127) ได้ศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่าสมรรถนะด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ มีความรู้ในสาขาวิชาโครงสร้าง และเนื้อหาวิชา มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร มีความรู้ในเชิงลึกและเปิดกว้างในการ

เชื่อมโยงกับโลกปัจจุบัน มีความรู้ในวิชาชีพ มีความสามารถในการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงและใช้ผลการประเมินพัฒนาผู้เรียน มีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะการสอนและการใช้สื่อเทคโนโลยีในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเป็นระบบ มีการผลิตสื่อหรือเอกสารประกอบการสอนโดยมีการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับการเรียนการสอนให้ทันสมัยมีทักษะ ในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ควรมีเจตคติที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และวิชาชีพอาจารย์ควรมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในหรือนอกมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับ การพัฒนานิสิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาพบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก ($PNI = 0.36$) เนื่องจากสมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์เป็นสมรรถนะที่สำคัญและ เป็นส่วนที่ผู้สอนออนไลน์จะแสดงบทบาทและหน้าที่ทั้งก่อนและระหว่างการจัดการสอน ผู้สอนออนไลน์จะมีบทบาทหน้าที่ดูแลพื้นที่ห้องเรียนและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์แก่ผู้เรียนออนไลน์ (ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ, 2561: 244-256) สอดคล้องกับจิรัชยา จันทร์พงษ์ศรี เบญจพร สว่างศรี และปริญญญา เกิดปัญญา (2565: 1-11) กล่าวว่าผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยใช้ระบบห้องเรียนออนไลน์ Google Classroom เรื่องการเขียนทัศนียภาพแบบ 1 จุด ในรายวิชาทัศนียภาพและการตกแต่งแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75, S.D. = 0.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์โดยใช้ระบบห้องเรียนออนไลน์ Google Classroom ว่าเป็นกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการวิเคราะห์การใช้ความคิดเพื่อหาเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ ครูใช้เครื่องมือ/สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ความเหมาะสมทันสมัย

5.2.3 ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน

สมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาพบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน มีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก ($PNI = 0.32$) สอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี ศึกษาเรื่อง

รูปแบบการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ กล่าวว่าสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา อาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผลการศึกษาความคิดเห็นจากอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์พบว่าในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีสภาพปัญหาสูงที่สุด คือ ด้านการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการวิจัย ด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม เท่ากันกับด้านการบริการวิชาการ และต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาควรจะมีหลักของพรหมวิหาร 4 ด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา และ อุเบกขา ด้วยความมีสติและกัลยาณมิตร

5.2.4 ด้านการประเมินผล

สมรรถนะด้านการประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาพบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการประเมินผล มีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก (PNI = 0.32) เนื่องจากการวัดผลระหว่างเรียนเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ ดังนั้นควรใช้กระบวนการของการวัดผลระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบ และเมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนมาแล้ว ควรจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถมองเห็นได้ง่าย เพื่อจะได้สะดวกต่อการนำไปใช้ (พวงเพ็ญ อินทรประวัติ ญฐกร ดวงพระเกษ และฐิติรัตน์ คล่องดี, 2564: 192) สอดคล้องกับสมเกียรติ กาทองทุ่ง และรุ่งระวี สมวรรณ (2577, 144-158) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พลศึกษาในสถาบันการพลศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน กล่าวว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์พลศึกษาในสถาบันการพลศึกษา เพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนที่ได้รับจากอาจารย์พลศึกษาเห็นด้วยเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นอาจารย์พลศึกษามีการออกแบบการประเมินผู้เรียน ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของการสอน มีการแจ้งวัตถุประสงค์ เกณฑ์การวัดผลก่อนและหลังการเรียนการสอนอยู่เสมอ

5.2.5 ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

สมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาพบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก (PNI = 0.34) เนื่องจากทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ถือเป็นสมรรถนะพื้นฐานที่ผู้สอนออนไลน์ควรมีเพื่อให้ช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนดำเนินไปตามกระบวนการ

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ได้ออกแบบไว้ และยังช่วยให้ผู้สอนสามารถ แก้ปัญหาจากจากการใช้สื่อออนไลน์ที่อาจเกิดขึ้นโดยฉับพลันได้ทันท่วงที (เพ็ญฤทัย พุฒิกุณเกษม และชนากร ปรีชา, 2564: 382) สอดคล้องกับสมเกียรติ กาทองทุ่ง และรุ่งระวี สมะวรรณะ (2577, 144-158) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พลศึกษาในสถาบันการพลศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์พลศึกษาในสถาบันการพลศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ที่ได้รับจากอาจารย์พลศึกษาเห็นด้วยเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.22 อยู่ในระดับมาก ดังนั้นอาจารย์พลศึกษาจำเป็นต้องมีพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ จากการใช้เทคโนโลยีสามารถ สืบค้นข้อมูลและความรู้ใหม่ๆทางการศึกษา เอกสารการสอน ดึงความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางพลศึกษาได้สะดวกและรวดเร็ว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. อาจารย์ผู้สอนต้องพัฒนาทางด้านศาสตร์และศิลป์ด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านศาสตร์การสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน ด้านการประเมินผล และด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี
2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่สนับสนุนสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ตลอดจนจัดตั้งที่ปรึกษาหรือศูนย์การศึกษาออนไลน์ เพื่อสนับสนุนระบบการบริหารและจัดการในเรื่องของระบบการสอนออนไลน์ให้แก่อาจารย์และนักศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอน ระหว่างการจัดการเรียนการสอน onsite กับ online ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). *มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19 (ฉบับที่ 2)*. (25 กุมภาพันธ์)
- กาญจนา บุญศักดิ์. (2563). การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 9 (พฤษภาคม – สิงหาคม): A1 – A6
- ขจรศักดิ์ หาญรงค์. (2544). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา* (Online). สืบค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <http://www.nova6122.com/Novaace/Competencyhtm>
- จิรัชยา จันทพงษ์ศรี เบญจพร สว่างศรี และปริญญา เกิดปัญญา (2565) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยใช้ระบบห้องเรียน Google Classroom รายวิชาทัศนียภาพและการตกแต่งแบบ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.สุวรรณภูมิ*. 6 (1). หน้า 1-11
- ฐาปณีย์ ธรรมเมธา. (2557). *อีเลิร์นนิ่งจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี. (2559). รูปแบบการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 11 (1). หน้า 203-216
- ทรงลักษณ์ สุกุลจิตรสินธุ. (2560). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*. 10. หน้า 437-450
- ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน. (2551). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.
- ทัศนา แสงศักดิ์. (2543). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ธนพรรณ ทรัพย์ธนาตล. (2554). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*. 4. หน้า 652-666
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: ก.พลพิมพ์ (1996).
- ประไพ สิริเลิศ. (2542). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2561). สมรรถนะและบทบาทผู้สอนออนไลน์: การแสดงตนและสนับสนุนผู้เรียน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 12. หน้า 244 – 256

- ปัทมา เพชรไพรินทร์. (2547). *สมรรถนะของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลขอนแก่น*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ ญฐกร ดวงพระเกษ และจิตติรัตน์ คล่องดี. (2564) สมรรถนะของครู 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*: 22 (1). หน้า 180-195
- เพียงฤทัย พุฒิกุณเกษม และชนากร ปรีชา. (2564). สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้สอนออนไลน์ในการจัดการศึกษาทางไกล. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7 (8). หน้า 373-384
- พัชรินทร์ อ้นพิพัฒน์, อนุชัย อีระเรืองไชยศรี และนุชจริบุญเกิด. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้อีเลิร์นนิ่งในการเรียนการสอนของอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 47. หน้า 232-251
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543). *การพัฒนาคุณาจารย์*. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2551). อาจารย์มืออาชีพ แนวคิด เครื่องมือ และการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร
- มัลลิกา เกตุขรรค์รัตน์, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และวิสุทธิ วิจิตรพัชรามรณ์. (2558). การศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารครุศาสตร์*. 43. หน้า 112 - 127
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. (28 กุมภาพันธ์)
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ 2)*. (17 มีนาคม)
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ 8)*. (24 ธันวาคม)
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- รายงานการประเมินตนเอง. ระดับหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2563
- รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล, วิชุดา กิจธรรม และจันทร์เพ็ญ ตั้งจิตรเจริญกุล. (2559) *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ(รายงานการวิจัย)*. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- เรณูมาศ มาอ่อน. (2559). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. *JOURNAL OF SOUTHERN TECHNOLOGY*. 9 หน้า 159-168
- วรวิทย์ มั่นสุขผล และปณณเชษฐ์ จินางศุภะ. (2558). การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการใช้อีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) Current Archives Announcements About*. 8. หน้า 346 – 358
- วิทยา วาโย, อภิรติ เจริญกุล, ฉัตรสุดา กานกายนต์ และ จรรยา คนใหญ่. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*. 14. หน้า 285 – 298
- สมเกียรติ กาทองทุ่ง และรุ่งระวี สมะวรรณนะ (2557) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พลศึกษาในสถาบันการพลศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 9 (2) หน้า 144-158
- สิริพร อินทสนธิ์. (2563). โควิด -19 : กับการเรียนการสอนออนไลน์ กรณีศึกษา รายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บ. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*. 22. หน้า 203 – 214
- สุพัตรา จันทะศิริ และณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์. (2558). การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาจารย์สายผู้สอน สาขาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 11. หน้า 163 – 169
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *แนวทางการพัฒนาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโงง. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อจริยา วัชรวิวัฒน์. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางการวิจัยสำหรับนักศึกษาวทยาลศาสตร์*. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2548). *Career Development in Practice*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

- อิทธิพงษ์ ฤทธิชัย. 2550. *แนวคิดเรื่องสมรรถนะ* (online). สืบค้นวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=2213>
- โอภาส เกาไศยาภรณ์ วสันต์ อดิศักดิ์ และอนุชิต งามขจรวิวัฒน์. 2560. *การออกแบบการเรียนรู้การสอน อีเลิร์นนิ่ง: รายการตรวจสอบ*. สงขลา: นีโอพ้อยท์ (1995)

ภาษาอังกฤษ

- Artino, A.R. Jr. (2008). *Practical Guidelines for Online Instructors*. TechTrends. 52(3), pp. 37-45.
- Bawane, J. & Spector, M. J. (2009). *Prioritization of online instructor roles: implications for competency based teacher education programs*. Distance Education. 30 (3), pp. 383-397. <http://dx.doi.org/10.1080/01587910903236536>.
- Berge, Z.L (2001). *The Role of the Online Instructor/Facilitator*. [Online] Available on <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.601.8039&rep=rep1&type=pdf>.
- Levinson, K. T. (2007). *Qualifying Online Teachers-Communicative Skills and Their Impact on e-Learning Quality*. Education and Information Technologies. 12 (1), pp. 41-51.
- McClelland, D.C. (1973). *Testing for Competence rather than for Intelligence*, American Psychologist. 28, pp. 1-14.
- Likert, R. A. (1932). *Technique for the Measurement of Attitude*. Archives Psychological. 3(1), pp. 42-48.
- Sáiz, F. B. (2013) *Online Learners' Frustration. Implications for Lifelong Learning, in Distance and E-Learning in Transition* (eds U. Bernath, A. Szücs, A. Tait and M. Vidal), John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ USA.
- Smith, T.C. (2005). *Fifty-One Competencies for Online Instruction*. The Journal of Education Online. 2 (2).
- Spencer, M., & Spencer, S. M., (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. New York: John Wiley & Sons.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
(Index of item objective congruence: IOC)

1. ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล	ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ดร.อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ	ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. ดร.อัยรวิ วีระพันธ์พงศ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

คำชี้แจง

เนื่องด้วยข้าพเจ้านายธนัชชัย สามล อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. เพื่อเสนอแนะปวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ซึ่งท่านจะไม่ได้ผลประโยชน์โดยตรงจากการศึกษาครั้งนี้ แต่จะได้ผลประโยชน์ทางอ้อม เนื่องจากผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หากท่านตัดสินใจตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอให้ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้ โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี ภาควิชา

ตอนที่ 2 สอบถามถึงระดับสมรรถนะที่เป็นจริง และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ ศาสตร์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ การแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา การประเมินผล และความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 24 ข้อ และ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ในระหว่างการตอบแบบสอบถาม ถ้าท่านรู้สึกไม่สบายใจในการตอบคำถามบางคำถาม ท่านสามารถปฏิเสธไม่ตอบคำถามนั้นได้ รวมถึงมีสิทธิถอนตัวจากการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า และไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อการเรียนของท่าน ข้อมูลในการ

ตอบแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้อย่างดี โดยไม่เปิดเผยข้อมูลรายบุคคลต่อสาธารณะ ยกเว้นการรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ทั้งนี้ในการตอบแบบสอบถามท่านจะไม่สามารถได้รับผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัย โปรดติดต่อได้ที่ นายธนะชัย สามล คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย โทร 083-6248212 และหากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือปฏิบัติตามไม่ตรงตามที่ระบุไว้ข้างต้น หรือต้องการทราบสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ สามารถติดต่อได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย โทร 02-444-6000 ต่อ 1126

นมัสการ/ขอบคุณที่ได้ความร่วมมือ
นายธนะชัย สามล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- ☐ ฤษุ ☐ สามเณร ☐ แม่ชี
☐ ชาย ☐ หญิง

2. ัฒปี

- ☐ ปี 1 ☐ ปี 2
☐ ปี 3 ☐ ปี 4

3. ภาควิชา

- ☐ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
☐ ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

/ ตอนที่ 2 ...

ข้อ	สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง					ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน										
3) สมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา											
1	ท่านได้รับคำแนะนำการเรียนรู้แต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน										
2	ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล										
3	ผู้สอนสนับสนุนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนรายการกำหนด เป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้										
4	ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง										
5	ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน										
4) สมรรถนะด้านการประเมินผล											
1	ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจน										
2	ผู้สอนมีการประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน										
3	ผู้สอนมีประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษา										
5) สมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร											
1	ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม										
2	ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้งวาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรในสังคมออนไลน์										
3	ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์										
4	ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้										
5	ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลาเดียวกันและต่างเวลาได้										

ข้อ	สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์	ระดับสมรรถนะที่เป็นจริง					ระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	ผู้สอนมีความสามารถจัดการและดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้สะดวก										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่องการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน

- 1.1 ผู้สอนได้ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชาอย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร
- 1.2 ผู้สอนได้ตรวจสอบการจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่อย่างไร
- 1.4 ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างท่าน-ผู้สอน แบบออนไลน์หรือไม่อย่างไร
- 1.5 ท่านต้องการหรือมีข้อเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนสมรรถนะด้านศาสตร์การสอนหรือไม่อย่างไร

2. สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์

- 2.1 ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียนรู้ กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน หรือไม่อย่างไร
- 2.2 ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง หรือไม่อย่างไร
- 2.3 ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ท่านมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน หรือไม่อย่างไร
- 2.4 ท่านต้องการหรือมีข้อเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

3. สมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษา

- 3.1 ท่านได้รับคำแนะนำการเรียนรู้แต่ละหัวข้อชัดเจน หรือไม่อย่างไร
- 3.2 ผู้สอนติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง หรือไม่อย่างไร
- 3.3 ผู้สอนได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเมื่อท่านเผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน หรือไม่อย่างไร
- 3.4 ท่านต้องการหรือมีข้อเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนด้านการแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษาหรือไม่อย่างไร

4. สมรรถนะด้านการประเมินผล

4.1 ผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะนักศึกษาอย่างชัดเจนหรือไม่ (การให้คะแนน การให้เกรด)

4.2 ท่านต้องการหรือมีข้อเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนด้านการการประเมินผล หรือไม่ อย่างไร

5. สมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5.1 ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการส่งงานงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

5.2 ผู้สอนมีทักษะด้านการใช้โปรแกรมการสอนได้อย่างเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

5.3 ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสารประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียนออนไลน์ได้ และติดต่อสื่อสารได้อย่างเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

5.4 ท่านต้องการหรือมีข้อเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือไม่ อย่างไร

6. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดหรือไม่ อย่างไร

7. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับมหาวิทยาลัย สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดหรือไม่ อย่างไร

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
(Index of item objective congruence: IOC)
โดยผู้เชี่ยวชาญ

ค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือวิจัยแบบรายด้าน

สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์	IOC	ความหมาย
1) สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน	.868	ใช้ได้
2) สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	.934	ใช้ได้
3) สมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน	.868	ใช้ได้
4) สมรรถนะด้านการประเมินผล	.890	ใช้ได้
5) สมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	.945	ใช้ได้
รวม	.901	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือวิจัยแบบรายข้อ

สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์		ผลการประเมิน			รวม	IOC	ความหมาย
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3			
1) สมรรถนะด้านศาสตร์การสอน					13	.868	ใช้ได้
1	ผู้สอนออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่คาดหวังของผู้เรียนและเกณฑ์การประเมินผล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้สอนได้การจัดลำดับบทเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	ผู้สอนได้วางแผนการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือการสื่อสารและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	ผู้สอนกำหนดระเบียบและข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์		ผลการประเมิน			รวม	IOC	ความ หมาย
		ค น ที่ 1	ค น ที่ 2	ค น ที่ 3			
5	ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2) สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์					14	.934	ใช้ได้
1	ผู้สอนให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน (ปฐมนิเทศแบบพบปะหรือออนไลน์) ก่อนการเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้สอนได้ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานที่เหมาะสมต่อการเรียน และ กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	มีการเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ผู้สอนเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5	ผู้สอนมีสร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3) สมรรถนะด้านการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน					13	.868	ใช้ได้
1	ผู้สอนให้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	ผู้สอนให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการคำแนะนำเฉพาะรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ผู้สอนสนับสนุนผู้เรียนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนรายบุคคล การกำหนด เป้าหมาย การพัฒนากลยุทธ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์		ผลการประเมิน			รวม	IOC	ความ หมาย
		ค น ที่ 1	ค น ที่ 2	ค น ที่ 3			
5	ผู้สอนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียน เผชิญปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอนได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4) สมรรถนะด้านการประเมินผล					8	.890	ใช้ได้
1	ผู้สอนกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะ ผู้เรียนอย่างชัดเจน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	ประเมินกลยุทธ์การเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ประเมินผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5) สมรรถนะด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร					17	.945	ใช้ได้
1	ผู้สอนใช้โปรแกรมการสอน โปรแกรมการพิมพ์ งาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้สอนมีมารยาทการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมทั้ง วาจา ภาพ สัญลักษณ์ และลายลักษณ์อักษรใน สังคมออนไลน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ผู้สอนมีทักษะด้านการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร ผ่านคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ผู้สอนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตส่งเอกสาร ประกอบการสอน จัดการควบคุมห้องเรียน ออนไลน์ได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ผู้สอนใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในเวลา เดียวกันและต่างเวลาได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ผู้สอนมีความสามารถจัดการและดูแลรักษา แหล่งการเรียนรู้หรือเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้สะดวก	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในคน

ที่ จว. ๑๗๗/๒๕๖๕

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยภายใต้
มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

TITLE : THE DEVELOPMENT OF ONLINE TEACHER IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
UNDER MEASURES TO PREVENT THE SPREAD OF THE CORONAVIRUS 2019

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

ธนะชัย สามล

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ มติที่ ๒๗๔/๒๕๖๕ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรี
ในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการลวงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง
และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผล
การพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ออกให้ ณ วันที่ ๒๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ลงนาม

(พระมหาชวนินทร์ ปรีสุตโตโม, ผศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ	นายชนะชัย สามล (หัวหน้าโครงการวิจัย/นักวิจัย)
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ
ประวัติการศึกษา	กำลังศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) มหาวิทยาลัยมหิดล 2558 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม) (การปกครองท้องถิ่น) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2554 รัฐศาสตรบัณฑิต (รป.) (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร
ประวัติการทำงาน	2559 – 2561 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปี 2561 -ถึงปัจจุบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผลงานทางวิชาการ	- ชนะชัย สามล และกิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์. 2563. การร่วมกันผลิตบริการ สาธารณะระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม. วารสารรัฐศาสตร์และ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม- มิถุนายน 2563) - ชนะชัย สามล และพระมนตรี ฐิตปรุกโกโม. 2563. ผลกระทบจากการจัด การศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. เอกสารรายงานการประชุม New Normal สังคมใหม่ในโลกหลังยุค โควิด-19 - ชนะชัย สามล และพระสัมฤทธิ์ กติทธิโก. 2563. กระบวนการความ ร่วมมือในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยในวัดเป็น ฐาน. เอกสารรายงานการประชุม New Normal สังคมใหม่ในโลกหลัง ยุคโควิด-19 - ชนะชัย สามล. 2563. ปัญหาและปัจจัยความสำเร็จต่อการกระจาย อำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กรณีศึกษา ประเทศ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ปีที่ 12 - ฉบับที่ 1 - หน้า 510

ผลงานวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศาสนสมบัติในกลุ่มประเทศอาเซียน.
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(สกว.). 2562

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาม
กุฏราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ	พระมหาอรุณ ปณฺณารุโณ (นักวิจัย)
ตำแหน่ง	คณบดีคณะสังคมศาสตร์
ประวัติการศึกษา	ปี 2539 เปรียญธรรม ๙ ประโยค (ป.ธ.๙) ปี 2541 ศาสตราจารย์บัณฑิต (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) ปี 2549 รัฐศาสตรบัณฑิต (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) ปี 2551 รัฐศาสตรบัณฑิต (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ) ปี 2544 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาสันสกฤต) ปี 2546 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ปี 2551 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น) ปี 2554 นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์)
ประวัติการทำงาน	ปี 2548 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ปี 2552 – 2556 หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ปี 2556 – ปัจจุบัน คณบดีคณะสังคมศาสตร์
ผลงานทางวิชาการ	1. The Exploration of Thailand's Referendum of 2016: A Comparison of Case Studies of Students' Behavior and Decision-Making from Faculty of Social Sciences and Faculty of Education within Mahamakut Buddhist University, Thailand. Asian Political Science Review 2. บทบาทพระสงฆ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยในจังหวัดร้อยเอ็ด 3. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย 4. การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย กรณีศึกษาประชาชนในกรุงเทพมหานคร 5. แนวทางการสร้างเสริมพลังอำนาจผู้สูงอายุ โดยใช้วัดเป็นฐานในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย

ผลงานวิจัย

1. หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการสร้างเสริมพลังอำนาจผู้สูงอายุโดยใช้วัดเป็นฐานในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย
2. หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา
3. ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง การใช้หลักวิริยะและอหิงสาเพื่อได้มาซึ่งฉันทะชุมชนกลุ่มชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม
4. ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสร้างสมานฉันท์สำหรับประชาชนในสังคมไทย

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ	ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ (นักวิจัย)
ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
ประวัติการศึกษา	ปี 2558 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) ปี 2548 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ปี 2560 รัฐศาสตรบัณฑิต (เทคนิคและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์) ปี 2546 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา)
ประวัติการทำงาน	ปี 2550 - ถึงปัจจุบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผลงานทางวิชาการ	1. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2. นโยบายต่างประเทศของจีนกับความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ 3. พรรคการเมือง : กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในการ เลือกตั้ง 2562 4. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทาง เพศในประเทศไทย 5. สังคมเมืองในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 6. พระพุทธศาสนากับการพัฒนานักการเมือง
ผลงานวิจัย	1.หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง พระสงฆ์ไทยกับขบวนการเคลื่อนไหวทาง สังคม : ศึกษากรณีเคลื่อนไหวให้บรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำ ชาติ ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2559 2.หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง นักศึกษากับการเคลื่อนไหวทางการเมือง ในวันครบรอบ 1 ปี การทำรัฐประหารของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา 3. ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง การใช้หลักวิริยะและอหิงสาเพื่อได้มาซึ่งโฉนดชุมชน กลุ่มชุมชนคลองโยง จังหวัดนครปฐม 4. ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง แนวทางการสร้างเสริมพลังอำนาจผู้สูงอายุ โดยใช้ วัดเป็นฐานในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในประเทศไทย 5. ผู้ร่วมวิจัย เรื่อง หลักธรรมาภิบาลในการแบ่งเขตเลือกตั้งของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2562

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติผู้ช่วยนักวิจัย

ชื่อ	นายณัฐพล บุคดีวรรณ (ผู้ช่วยนักวิจัย)
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
ประวัติการศึกษา	2555 หลักสูตรศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	2556-2566 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

